

BUITEN

12^E JAARGANG N^O. 21.

ZATERDAG 25 MEI 1918.

IN HARDANGER (NOORWEGEN).
DE EERSTE DAG IN DE LENTEZON.

Redacteur: Mr. A. LOOSJES.

INHOUD:

IN HARDANGER (NOORWEGEN), ILLUSTRATIE	BLZ. 241
DOLLY MICKLEHAM, DOOR ANTHONY HOPE (3)	„ 242
DE MODDERWELLEN TE PANGOE, RESIDENTIE MENADO, DOOR S.	„ 243
LONT VAN PLUIM, DOOR A. B. WIGMAN, GEÏLL. BLZ. 244—248	
OVER HOLLAND, DOOR TOM SCHILPEROORT	BLZ. 246
ACHTER HET FRONT, DOOR R. STEFANOVICZ SINEFF.	„ 248
ALSEMKRUID, DOOR F. W. DRIJVER	„ 248
HET MUSEUM „AMSTELKRING” TE AMSTERDAM, DOOR SAM TRIP, GEÏLLUSTREERD	BLZ. 249—251
BIJ HET GRAF VAN GRAAF EGMONT, DOOR A. HANS	BLZ. 250
WILDE DIEREN DIE IK GEKEND HEB, DOOR E. THOMPSON SETON (2I)	„ 251
GEVELFRAGMENT AAN HET FNIJSEN TE ALKMAAR, DOOR BRAND VERWOEST, ILLUSTRATIE	„ 252

BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS.

Men gelieve alles wat de Redactie of de Administratie van dit weekblad betreft te adresseeren aan de Uitgevers Scheltema & Holkema's Boekhandel, Rokin 74-76, Amsterdam, met de toevoeging: „Voor de Redactie” of „voor de Administratie van het Weekblad Buiten”. Duidelijke naam en adresvermelding wordt verzocht ook achter op de foto's.

Afzonderlijke nummers: Prijs 25 cts.

DOLLY MICKLEHAM

(3) DOOR ANTHONY HOPE.

„Hoe gaat het, mijnheer Gay?” vroeg ze, zonder mij voor te stellen.
„Nog altijd met uw onafscheidelijken?” zei hij vroolijk, met de hand naar de paarden wuivend. „Ik hoop, juffrouw Phaeton, dat ze in de volgende wereld aan uw paarden zullen toestaan u gezelschap te houden. Wat zou u er anders doen?”

„O, denkt u dat ik nergens om geef dan om mijn paarden?” zei ze een weinig geprikkeld, maar ze boog zich naar hem over en draaide mij den rug toe.

„O neen,” lachte hij. „Om honden ook, en ik vrees, dat het ook wel eens om fretten geweest is, niet waar?”

„Heeft u — heeft u in den laatsten tijd nog verzen geschreven?” vroeg ze.

„Hoe conscientieus van u om daarnaar te vragen!” riep hij uit, terwijl zijn oogen tintelden. „O ja, een groot aantal dingen. Heeft u in den laatsten tijd nog iets — gedood?”

Ik zou er op kunnen zweren dat ze weer bloosde. Haar stem beefde toen ze antwoordde: „Neen, in den laatsten tijd niet.”

Ik kon van achter haar rug even een blik op zijn gelaat werpen en ik meende dat ik een spoor van verbazing opmerkte, alsof hij niet wist, wat hij hiervan denken moest. Maar ook niet meer dan een spoor. Hij stak haar de hand toe.

„Ik ben blij u ontmoet te hebben, juffrouw Phaeton,” zei hij, „maar ik moet nu gaan. Goeien dag!”

„Goeien dag, mijnheer Gay,” zei ze. Hij nam zijn hoed af, lachte weer en vervolgde zijn wandeling. Eenige oogenblikken zel ik niets. Toen merkte ik op:

„Dus dat is je vriend Gay, niet waar? Wel, hij ziet er niet kwaad uit.”

„Ja, dat is hem,” zei ze, en terwijl ze sprak, zonk ze een oogenblik in haar zitplaats achterover.

Ik zag haar niet in het gelaat. Toen zat ze weer recht op en nam de zweep.

„Wil je nog langer blijven?” vroeg ze.

„Neen,” zei ik.

De kleine rijknecht sprong op zij. Rhino en Ready schoten vooruit.

„Zal ik je aan de club afzetten?” vroeg ze. „Ik ga naar huis.”

„Ik zal er hier uitgaan,” zei ik.

We stonden weer stil en ik stapte uit.

„Goeiendag,” zei ik.

Ze knikte mij toe, maar zei niets. Een seconde later stootte het rijtuig voort, terwijl de kleine rijknecht er met levensgevaar achteraan hing.

Natuurlijk is dat alles nonsens. Ze is niet geschikt voor hem.

Ze zou hem ongelukkig maken en dan zelf diep ellendig zijn. 't Lijkt wel een beetje noodlottig, nietwaar? Werkelijk, niet minder dan tweemaal tusschen de gangen van het diner betrapte ik mij er op, dat ik medelijden met haar had. Als je er goed over nadenkt is het zoo merkwaardig pervers.

V.

EEN KWESTIE VAN PLICHT.

Lady Mickleham is van haar huwelijksreis terug. Ik bedoel de jonge Lady Mickleham — Dolly Foster. (Natuurlijk. Verbeeld je, de douairière op een huwelijksreis!) Ze kondigde het feit van haar terugkomst aan door mij tegen theetijd bij zich te ontbieden; ze had, zei ze, iets waarover ze mij *vertrouwelijk* wenschte te raadplegen. Ik ging.

„Ik wist niet, dat je al terug was,” merkte ik op.

„O, we zijn al een veertien dagen terug, mijnheer Carter, maar we zijn naar de Towers geweest. Daar waren ze allemaal, mijnheer Carter.”

„Wie allemaal?”

„Wel, de familie van Archie. De douairière zei, we moesten zoo spoedig mogelijk eens goed met elkaar kennis maken. Ik hou er eigenlijk niet van, de menschen zoo vertrouwelijk te kennen. Het beteekent, dat ze alles tegen je zeggen wat hen bevalt, en dat ze niet uit je lievelingsstoel opstaan, als je binnenkomt.”

„Ik ben het volkomen met je eens,” zei ik, „dat een soupçon van onbekendheid dikwijls goed te pas komt.”

„Natuurlijk is het prettig tot de familie te behooren,” ging ze voort.

„Dat doet de kat ook,” zei ik. „Ik zou er geen sier om geven.”

„En de douairière heeft mij den weg in het huis geleerd.”

„En mij leerde ze den weg naar buiten.”

„En ze toonde me hoe men zich het meest onaangenaam kan maken bij de bedienden.”

„Dat is de eerste les van een huishoudster.”

„En ze vertelde mij, waar Archie het meest van hield en hoe slecht dat voor hem was, de arme jongen!”

„Wat zouden we doen zonder onze moeders? Maar ik zie niet in hoe ik je in deze zaken van dienst kan zijn, Lady Mickleham.”

„Wat klinkt dat grappig!”

„Ben je nog niet gewend aan je nieuwe waardigheid?”

„Ik bedoel van jou, mijnheer Carter.”

Ik glimlachte. Dat is zoo Dolly's manier. Zooals juffrouw Phaeton zegt, ze bedoelt niets kwaads en het is zoo uitstekend om het genot van een tête-à-tête te verhoogen.

„Het was niet daarover dat ik je wensch te raadplegen,” ging ze voort na een peinzenden zucht (met een daaropvolgenden onderdanig vriendelijken glimlach en blik naar de photo van Archie. Haar gedrag doet mij altijd denken aan een afwisselend en goed gesorteerd *menu*). „Het was over iets veel moeilijkers. Je zult het wel niet aan Archie oververtellen, wel?”

„Nu begint het interessant te worden,” merkte ik op, mijn hoed neerleggend.

„Je weet, mijnheer Carter, dat ik, vóór ik getrouwd was — o, hoe lang lijkt me dat al geleden!”

„O, in het geheel niet.”

„Val me niet in de rede. Voor ik getrouwd was had ik verscheidene — dat is te zeggen, verscheidene — wel, verscheiden. . . .”

„Begin nog eens frisch van voren af aan,” zei ik aanmoedigend.

„Wel dan, verscheidene mannen waren dwaas genoeg om te denken dat zij — weet je?”

„Niemand weet dat beter,” stemde ik vroolijk toe.

„O, als je niet ernstig wil zijn. Wel, zie je, verscheidene van hen zijn zoowel vrienden van Archie als van mij; en natuurlijk, ze kwamen een visite maken.”

„Dat is niet meer dan beleefd,” zei ik.

„Maar één wachtte er toch tot hij ontboden werd.”

„Laat dien kerel er maar buiten,” zei ik.

„Wat ik je wou vragen is dit — want ik geloof werkelijk dat je niet dom bent, behalve als je het verkiest te zijn.”

„Ga op een of anderen middag wandelen in Rotten Row, zei ik, „en je zult geen tien verstandiger menschen aantreffen.”

„Het is dit: moet ik het aan Archie vertellen?”

„Groote genade! Dat is een probleem!”

„Natuurlijk,” ging Lady Mickleham voort, haar waaier opnemend, „is het in sommige opzichten gerieflijker, dat hij het niet weet.”

„Voor hem?”

„Ja — en voor mij. Maar dat schijnt me niet heelemaal fair toe.”

„Ten opzichte van hem?”

„Ja — en ten opzichte van mij. Omdat, als hij het van iemand anders te weten kwam, hij de dingen zou kunnen overdrijven, zie je?”

„Onmogelijk!”

„Mijnheer Carter!”

„Ik — meen, hij kent je te goed, om zoo iets te denken.”

„O, nu begrijp ik je. Dank je. Wat denk je er van?”

„Hoe denkt de douairière er over?”

„Ik heb het de douairière niet verteld.”

„Maar toch, over een dergelijke zaak, haar ondervinding. . . .”

„Ze kan er geen hebben,” zei Lady Mickleham met beslist-

heid. „Ik geloof aan haar man, omdat ik wel moet. Maar niemand anders! Maar je zegt me je meening niet.”

Ik dacht een oogenblik na.

„Heb je niet een gezichtspunt weggelaten?” waagde ik te veronderstellen.

„Ik heb alles zorgvuldig overdacht,” zei ze; „en nagegaan welken invloed het kan hebben ten opzichte van mij en ten opzichte van Archie.”

„Juist. Maar veronderstel dat je nu eens overwoog welken invloed het kan hebben op hen.”

„Op wie?”

„Wel, op de mannen.”

Lady Mickleham zette haar kopje thee neer.

„Wat een wonderlijk idee!” riep ze uit.

„Geef het tijd om te bezinken,” zei ik, terwijl ik nog een stukje geroosterd brood nam.

Ze zat een poosje stil — vermoedelijk ter opvolging van mijn raad. Ik gebruikte mijn thee en leunde toen gemakkelijk achterover. Toen zei ik:

„Laat ons mijn eigen geval nemen. Zou ik mij niet in een heel onaangename toestand bevinden als...”

„O, jouw geval te nemen zou tot niets dienen,” viel ze mij in de rede.

„Waarom het mijne niet evengoed als dat van een ander?”

„Omdat ik hem dat al lang geleden verteld heb.”

Ik was niet verwonderd. Maar ik kon niet toelaten, dat Lady Mickleham voortging mij uit te lachen op de ongepermitterde manier, waarop zij dat deed. Ik spreidde mijn handen uit en zei poeslief:

„Waarom zouden we ons — in die andere gevallen bedoel ik — niet laten leiden door het voorbeeld van je man?”

„Archie's voorbeeld? Wat is dat?”

„Ik weet het niet; maar ik veronderstel dat jij het weet.”

„Wat bedoel je, mijnheer Carter?” vroeg ze, zich oprichtend.

„Wel heeft hij je nooit verteld van Maggie Adene?”

„Ik heb nooit van haar gehoord.”

„Of van Lilly Courtenay?”

„Dat meisje!”

„Of Alice Layton?”

„De roodharige Layton?”

„Of Florence Cunliffe?”

„Wie was dat?”

„Of Millie Trehearne?”

„Ze ziet scheel, mijnheer Carter.”

„Of...”

„Hou op, hou op! Wat bedoel je? Wat zou hij me vertellen?”

„O, ik merk, dat hij het niet verteld heeft. Ook niet vermoedelijk, van Sylvia Fenton, of van dat kleine Delancy meisje, of van de mooie juffrouw — hoe heet ze ook weer?”

„Zwijg — en zeg me wat je bedoelt!”

„Lady Mickleham,” zei ik ernstig, „als je man het niet gepast geoordeeld heeft van deze dames melding te maken, — hoe kan ik mij dan inbeelden...?”

„Wil je zeggen dat Archie...?”

„Hij heeft je nog maar drie jaar gekend, zie je.”

„Dus was het voor...?”

„Ja, met sommigen was het vóór dien tijd,” zei ik.

Lady Mickleham haalde diep adem.

„Archie zal gauw thuis komen,” zei ze.

Ik nam mijn hoed.

„Het komt mij voor,” merkte ik op, „dat we in hetzelfde schuitje zitten — dat, zou ik zeggen, man en vrouw in deze zaken op gelijken voet moeten staan. En daar hij, — ongetwijfeld om goede redenen — je niet gesproken heeft van...”

„Alice Layton was een ware vogelverschrikster!”

„Zij kwam het laatst,” zei ik. „Juist voor jou, zie je. Evenwel, zooals ik zei...”

„En die verschrikkelijke Sylvia Fenton...”

„O, hij kon je toen niet lang gekend hebben. Zooals ik zei, als ik jou was, zou ik hem precies behandelen, als hij het jou gedaan heeft. In mijn geval schijnt het daarvoor te laat te zijn.”

„Het spijt me, dat ik hem dat verteld heb.”

„O, trek je dat maar niet aan, het is niet van het minste belang. Wat de anderen betreft...”

„Ik zou het nooit van Archie gedacht hebben!”

„Men kan nooit weten,” zei ik met een verontschuldigend lachje. „Ik vermoed, dat hij het van jou ook niet denkt.”

„Ik zal hem geen enkel woord vertellen. Hij mag het zelf uitvinden als hij wil. Wie was ook weer dat laatste meisje dat je noemde?”

„Waarom al die namen te onthouden?” vroeg ik op kalmere toon. „Ongetwijfeld is hij ze nu vergeten, — evengoed als jij de andere vergeten bent.”

„En de douairière zei me, dat hij nooit te voren van iemand gehouden had.”

„O, als de douairière dat zei! Natuurlijk, die kon het weten!”

„Om 's hemelwil, wees toch niet zoo dwaas! Ga je heen?”

„Zeker, Archie kon het wel eens niet prettig vinden me hier aan te treffen, als hij met je wenscht te praten.”

„Wel, ik wil eens met hem praten.”

„Natuurlijk zul je toch niet oververtellen wat ik...”

„Dat zal ik voor me zelf uitmaken,” zei ze.

„Goeien dag. Ik hoop dat ik al je zorgen verdreven heb?”

„O ja, dank je. Ik weet nu, wat ik te doen heb, mijnheer Carter.”

„Laat mij altijd maar roepen, als je in verlegenheid zit. Ik heb eenige erva...”

„Goeien dag, mijnheer Carter.”

„Goeiedag, Lady Mickleham. En denk er aan, dat Archie, evengoed als jij...”

„Ja, ja, dat weet ik. Moet je gaan?”

„Ik vrees van ja. Ik heb van ons onderhoud zoo genoten.”

„Daar hoor ik Archie.”

Ik verliet de kamer. Op de trap ontmoette ik Archie. Ik schudde hem met medegevoel de hand. Het speelt me voor Archie. Maar in groote zaken kan de individu niet in aanmerking worden genomen. Ik heb de eer van mijn sekse opgehouden.

VI.

MIJN LAATSTE KANS.

„En denk er om,” zei Mevrouw Hilary Musgrave met nadruk, „dit is de laatste maal dat ik mij moeite voor je geef. Het is een lief meisje, heel mooi, en ze heeft veel geld te wachten. Je kunt erg aardig zijn, als je wilt...”

„Deze ongevraagde getuigenis...”

„Wat echter niet dikwijls het geval is — en als je het nu niet doet, dan trek ik mijn handen van je af. Hoe oud ben je?”

„Hou op, Mevrouw Hilary!”

„Je moet bijna...”

„Nee, nee, nee, het is een leugen!”

„Kom mee,” zei Mevr. Hilary, en over haar schouders voegde ze er bij: „ze heeft een licht Noord-Engelsch accent.”

„Het kon toch Schotsch geweest zijn.”

„Ze speelt veel op de piano.”

„Het had op de viool kunnen zijn,” zei ik.

„Ze is dol op Browning,” zei ik.

„Het had Ibsen kunnen zijn,” zei ik.

Mevr. Hilary, ziende dat ik vast besloten was alles van de lichtzijde te bezien, glimlachte vriendelijk en stelde me aan de jonge dame voor. Ongetwijfeld had ze een knap, frisch en trouwhartig voorkomen, met groote onderzoekende oogen, — oogen, die, naar ik voelde, te veel van me zouden eischen bij het ontbijt, — maar dat kan door een groote thee-urn in orde worden gebracht.

„Mejuffrouw Sophia Milton — Mijnheer Carter,” zei Mevrouw Hilary, en liet ons alleen. *(Wordt vervolgd.)*

De modderwellen te Pangoe, residentie Menado.

Van het dorp Pangoe in 't N.O.-gedeelte van Celebes, residentie Menado, loopt een schilderachtig pad, zich heen kronkelend door plantages en ravijnen en dat naar een mooi cirkelvormig bekken voert van ongeveer 40 voet in doorsnede. De kalkachtige rand is zoo regelmatig en zuiver gebogen als ware het een werk der kunst. In het bekken is het heldere water tot op eene temperatuur verhit, die het kookpunt nabij komt en waaruit wolken van stoom met een sterken zwavelreuk oprijzen. Aan de eene zijde, waar het bekken overloopt, is een kleine stroom van heet water gevormd, die op een afstand van 70 meter nog te warm is om er de hand in te houden. Een eindje verder, in een stuk woest bosch, zijn twee andere bronnen, niet zoo regelmatig van omtrek, maar heeter, en in een staat van opborreling verkeerende. Bij tusschenpoozen van een paar minuten heeft er eene ontsnapping van stoom plaats, waardoor eene kolom water van 3 tot 4 voet hoogte wordt opgestuwd.

Een paal verder zijn de modderwellen nog merkwaardiger. Op een hellend stuk grond, in eene geringe uitholling van den bodem, is een klein meer van vloeibaar slijk, dat blauwe, roode en witte plekken vertoont en op vele plaatsen hevig kookt en schuimt. In de hard geworden klei er omheen ziet men een aantal kleine wellen en kraters, met kokend slijk gevuld. Aanvankelijk vertoont zich een klein gat, waaruit eene kolom van stoom en kokend slijk oprijst, welk slijk, als het hard wordt, een kleinen kegel vormt met in 't midden een krater. De bodem is over eenige uitgestrektheid zeer onveilig, daar hij op geringe diepte vloeibaar wordt, zoodat de oppervlakte onder eenige drukking doorbuigt evenals dun ijs. Een bezoeker, die de hand uitstak naar eene slijkkolom aan den rand om hare hitte te onderzoeken, voelde een druppel troebel vocht op zijn vinger spatten als kokend water. Op geringen afstand bespeurde hij een vlakken, kalen rotsbodem, heet en effen, als de vloer van een oven, een ouden, opgedroogden en verhardden modderpoel waarschijnlijk. Honderden meters in den omtrek, waar banken waren van roodachtige en witte klei, die tot het witten van muren wordt gebruikt, was de grond even onder de oppervlakte nog zoo heet dat men in de scheuren van eenige duimen diepte en waaruit een sterke zwaveldamp orees, ternauwernood de hand kon houden. De Italiaansche graaf Carlo Vidua, die de streek bezocht, gleed met het linkerbeen uit en verbrandde het in de gloeiende zwavel. Vier maanden later sukkelde hij nog aan het verbrande been en besloot toen naar Amboina te gaan om het te laten afzetten. Maar op reis er heen overleed hij aan uitputting.

BONT VAN PLUIM.
FAZANTENHAAN EN -HENNEN.

BONT VAN PLUIM.

..... but yet
Never fairer a picture was anywhere met
Than a gorgeous cock-pheasant beneath the oaktrees.
Bathed in the sunlight and proud as you please

Alan Haig Brown.
„My Game-book”.

AL een paar weken geleden vielen de eerste gele lindeblâren op het paarsgebloemde hei-tapijt, reeds enkele malen gierden wilde najaarsvlagen over de stoppels, de aardappelvelden zijn vol vertier van rooiers en rapers, de ooievaars trokken bereids met de zwaluwen naar warmer streken en luid klinken der kraanvogels fanfares over de stille landen.

Herfst is het geworden in bosch en veld.

Tot de late Novemberregens den laaienden najaarsbrand in de boomen en 't struweel komen blusschen, fonkel en gloeit thans alles in de schitterendste kleurenweelde, welke de menschelijke geest zich denken kan. De heldergele tooi der berken, de opdringende rosse gloed van de Amerikaansche eiken en de duizenderlei schakeeringen, die 't October-gebladert' verder nog draagt, maken het bosch tot een fantastisch droomwoud, tot een tooverachtig tempelgebouw uit de Arabische sprookjes. De zon schiet haar dwarse stralen door de twijgen en zet al het rood, het goud, het groen, het geel, het oranje, het purper en het bruin in pracht van tint en glans, zoodat de boomen-coullissen in één opdavering van overdadigen kleurenrijkdom gegrondvest staan en het felle koloriet van 't struweel ook den ondergroei der stammen licht en leven geeft.

Zachtjes ritselt het alom in 't bosch, als zocht er een mensch voorzichtig, op kousenvoeten, geluidloos zijn pad. Doch het zijn vallende blâren, die fladderend neerzijgen op den bemosten bodem, waar er reeds vele honderden liggen. Zij tuimelen van tak op tak, botsend hier, schurend daar, hoog uit de kruinen langs ongewissen weg benedenwaarts, bij hun val het geheimzinnig geritsel veroorzakend, dat het herfstbosch zoo eigenaardig doet wezen.

Onder de brummelstruiken, die hun vlekkelig, koperen blad nog stevig vasthouden, wordt de honderdduizendvoudigheid van de herfst-kleurenrijkdom — is het mogelijk? — nog overtroffen. Daar prijkt het in de meest-gedurfde verwen, daar wisselt de zachtste tint met den schreeuwerigsten pronk, daar glinstert en glanst en gloeit het vele malen feller nog dan in 't bosch, daar wordt levend schoon tentoongespreid, hetwelk al 't afstervende der natuur rondom, verre voorbijstreeft.

Daar loopen fazanten....

Zes.

Bonte hanen, met ringen om den hals, fier gevogelte in hun carnavalskleedij. Hun oriëntalisch-rijke kleed overtreft verre de

verscheidenheid van verf op 't najaarspalet, want in alle mogelijke metaal-kleuren glanzen de veeren; goudgroen en koperrood, bronsbruin en violet, purper en lasuur-blauw wisselen telkens van tint, als het licht anders door de takken valt, spelend van 't diepste fluweelzwart in gloeiend goudgeel. En zóó bont van veer zijn deze schitterende vogels, dat het welhaast onmogelijk is, het vederkleed stukje voor stukje en beetje voor beetje, van de scharlaken-roode kopplaat tot de gestreepte, bespikkelde zwierstaart te beschrijven in een aan beperkte ruimte gebonden bijdrage.

* * *

In alles ziet men den fazant aan, dat hij vreemdeling hier is. Dergelijke weelde en kleurenpracht hooren niet thuis in ons nuchtere Holland. Wel is 't reeds verscheidene eeuwen geleden, dat de eerste uit Italië werd ingevoerd, al meer dan 1000 jaar. Reeds Karel de Groote moet deze vogels in half-tammen staat op zijn landgoederen hebben gehouden; zij dienden hem en verschillende vorstelijke geslachten nâ hem, tot geliefde jachtdieren en werden met valken bejaagd. Doch thans heeft de fazant hier te lande burgerrecht verkregen en wordt alom aangetroffen; door de groote zorg, aan zijn instandhouding besteed, werd hij zelfs talrijker dan in 't oorspronkelijke vaderland, de Kaukasus en Klein-Azië, en wist dit met ongevraagde menschenhulp uit te breiden tot alle landen van Zuid- en Midden-Europa, tot in Ierland, Zuid-Rusland en Scandinavië toe.

Ten onzent komt hij allerwege voor, in 't bijzonder in wel-beschermde jachtterreinen en in 't duin. Wie er een weinig moeite voor over heeft, kan op de meeste zijner wandelingen fazanten te zien krijgen. Doorgaans vliegt de vogel plotseling uit het houtgewas terzijde van uw pad en met zijn korte wieken weet hij toch een behoorlijke snelheid te ontwikkelen. Overigens kent ge hem aan den langen staart onmiddellijk van andere hoenderachtigen; met deze heeft hij het zonderlinge, kraaiende stemgeluid gemeen, een onaangenaam rauw, doordringend gekras, dat niet in woorden uitgedrukt kan worden. Ge hebt het stellig wel eens gehoord, al wist ge het misschien niet, want in fazanten-rijke streken is het, vooral in de vroege lente, uit den treure te vernemen.

Overigens baart het een groot genoegen, den bonten vreemdeling in 't voorjaar, als de zon al in kracht wint en de zwoele Zuid-Oostenwind door de bottende takken waait, bij zijn liefdesbetoon gade te slaan. In de duinen b.v. is daarvoor gelegenheid genoeg, doch ook op de Veluwe, in welige gras- en bouwlandstreken, in 't bosch en op de klei kunt ge zien, hoe onrustig en opgewonden de hanen dan zijn. Vaak verliezen ze daarbij de gewone voorzichtigheid uit het oog en vertoonen zich onbeschroomd op 't vrije veld of aan den boschzoom, slaande met de vleugels en herhaaldelijk hun scherpen roep latende weerklinken. Dat

is 't balts-gezag, hetwelk in de vroege morgenuren de hennen aantrekt. Want, evenals de korhoenders in Maart op de wijde heivelden bij het allereerste ochtendkrieken plegen te baltsen en te bolderen, trachten ook de fazanten zich op dergelijke wijze van hun wijfjes te voorzien. Zij houden zich daarbij echter niet aan bepaalde plaatsen, doch zijn nu eens hier, dan weer elders in den omtrek te vinden, waar zij elkander uitdagen en om de heerschappij menig verwoed robbertje kunnen vechten. Daarbij herinneren zij zeer sterk aan onze huishanen. Als furien vliegen zij onvervaard op elkaar los, borst tegen borst, de scherpbenagelde pooten krabben fel, de woedend-open, sterke snavel hakt met kracht op den tegenstander en de glanzende veeren stuiven rond tusschen 't jeugdige groen. Zoo geldt het recht van den sterkste onbeperkt bij de fazanten en wie de meeste tegenstanders overwint, krijgt een ganschen harem hennen tot belooning mee. Doch dan is de aardigheid er ook weldra af, want als een echte Sultan bemoeit hij zich weinig met de nakomelingschap en laat de hennen bij 't broeden en de opvoeding der kiekens in de zorgen zitten, zonder daarover ook maar de minste gewetensbezwaren te voelen.

In een rustig achterhoekje van 't klaverveld, onder de bescherming biedende duindoorns, tusschen de dichte boschrandvegetatie of in den eikenhakhoutwal bebroedt begin Mei het in eenvoudig grijs-met-bruin gekleede wijfje dag aan dag het groote legsel donker-crème-keurige eieren, ter grootte van zeer kleine kipeieren en die doorgaans 8—12 in aantal zijn. Wanneer men méér eieren in het kunstlooze nest vindt — soms wel van 20 tot 30 en meer stuks! — kan aangenomen worden, dat meerdere hennen hetzelfde nest hebben gebruikt. Natuurlijk komen van een dergelijk groot legsel slechts bij hooge uitzondering alle eieren uit, want de aan den buitenkant liggende worden zelden voldoende bebroedt.

Een roerende afhankelijkheid aan broedsel en jongen legt in tegenstelling met den haan, de fazantehen aan den dag en vooral bij 't einde van den broedtijd verliest zij vaak genoeg de persoonlijke veiligheid uit het oog, wanneer de snorrende maaimachine of de snelle zeis onheilspellend nadert en niet zelden de trouwe moeder wreed onthooft. Deze dingen komen in 't hooiland vaker voor, dan de meeste menschen wel denken en 't zijn evenmin uitsluitend de fazanten die ten offer vallen. Zijn de jongen eenmaal uit den dop, dan verlaten ze onmiddellijk het nest en volgen de lokkende moeder, die zich tegenover de gele, donkergestreepte donsduikentjes gansch en al als een klokken tegenover de kiekens gedraagt. Zij krabt naarstig in den bodem voor de kleintjes, verzorgt hen trouw met alles, wat de omgeving aan eetbare waar oplevert, roept bij een regenbui 't broedsel onder de warme, beschutting-biedende vleugels, is vol teedere zorg en waarschuwt voor ieder gevaar. Het duurt nog geruimen tijd, voor de jongen op eigen wieken kunnen drijven — in letterlijken zin — want daarmee gaan 'n kleine 5 weken heen. Echter is dan ook het gevaarlijkste tijdperk van hun jeugd voorbij, want zij kunnen dan, evenals de ouden, 's avonds „boomen”, d. i. hun nachtrust in de boomen zoeken, waar zij voor velerlei rooftuig beschermd zijn. Doch vóór October mogen wij de jonge fazanten niet als volwassen beschouwen en zelfs dan zijn ze nog onmiddellijk aan de doffere kleuren en den korteren staart van de oude hanen te onderkennen.

Nog tot ver in 't herfstgetij blijft de klucht bijeen, dan verlaten langzamerhand de hanen de familie, terwijl vaak de jonge hennen nog bij de moeder blijven, den winter door, tot in het voorjaar toe.

Maar eer het zoover is, moeten de fazanten nog enkele moeilijke maanden doormaken.

De jacht is open!

Rauw klinken de stemmen der drijvers door 't najaarswoud. Scherp vallen de schoten er tusschen. Hier is het een konijntje, ginds een patrijs, die in het zand bijt, daar slaat Lampe, het haas, over den bol en nu roept de drijversbent in 't eikenhakhout plots luid en opgewonden: „Tire haut! Tire haut!” Suizend komen ze reeds aangestormd over de kleurrijke bosschages, de groote hanen. Als raketten schoten ze hoog uit het hout, als levende vuurpijlen zwaait nu het edele gevogelte langs den boschzoom. Doch de oude baron op den hoek is op zijn hoede. Het doodelijke lood vangt den koenen haan in de borst, alsof een onzichtbare hand hem in de keel greep, zoo steigert hij plots in de blauwe herfstlucht en dan vouwt hij de wieken tesamen en valt met een plof tusschen 't kleurig loover aan de voeten van den weidman.

De eerste van 't seizoen. Hoevelen zullen er nog volgen, voor de katjes aan de wilgen bengelen? Met teedere zorg omringde hen de jachttopzichter 't geheele jaar door, steeds was de wildschut op zijn hoede, als het gold de stille egel, de verwilderde huiskat, de vieze rat, de sluwe bunzing, de geslepen kraai, de vlugge wezel hun handwerk te lichten bij 't uithalen der fazantennesten of bij 't vervolgen der jongen door allerlei rooftuig. Bij 't naderen van 't koude wintergetij werd een zorgvuldige voorziening der voerplaat-

Foto Steenhuisen.

BONT VAN PLUIM.

WIJFJE VAN ONZEN GEWONEN WILDEN FAZANT, BROEDENDE IN 'T DUIN. DE SCHUTKLEUR VAN DEZEN VOGEL IS OOK OP DEZE AFBEELDING TREFFEND.

sen niet vergeten en in den Paaschtijd zaten de oude klokkenhennen in de beschutte fazanterie te broeden in haar hokjes.

Zoo leefden de kleurige vogels hun kommersvrij bestaan zorgeloos en welgemoed, tot 't aanbreken der jacht aan alle schoone droomen een einde maakte en ruw geweld de dieren er aan herinnerde, dat zij eens door den heer der schepping onder de jachtdieren waren gerangschikt.

* * *

Oorspronkelijk bewoonde onze gewone in het wild levende fazant (*Phasianus colchicus* L.) de kustlanden der Kaspische Zee en West-Azië, doch werd reeds voor vele, vele eeuwen in Europa ingeburgerd. Vanuit Phasis, in Colchis, kwam hij naar Griekenland, van welk land hij zich verder over Zuid-Europa uitbreidde.

De Romeinen, die het kostelijk wildbraad zeer schijnen gewaardeerd te hebben, brachten de vogels naar Duitschland, Nederland en Zuid-Frankrijk. De oude vogelkenner Gesner vertelt, dat hertog Frederik er 200 in Saksen losliet en reeds ten tijde van Albertus Magnus (d. i. dus omstreeks 1250) was de fazant bij Keulen een zeer bekende broedvogel.

Onze fazanten hebben zich sterk vermengd met de veel later uitgevoerde ringfazanten, die oorspronkelijk uit China stammen. Van deze soort, kenbaar aan een witten halsring, treft men door veelvuldige kruising met *colchicus*, evenmin als van deze, uiterst zelden ras-echte exemplaren meer aan.

* * *

BONT VAN PLUIM.
FAZANTEN OP HET NEST.

Omtrent de op deze en de volgende bladzijde opgenomen afbeeldingen van uitheemsche fazanten-soorten, van welke men in de meeste diergaarden wel individuen kan aantreffen, zij nog het volgende meegedeeld. De toegestane plaatsruimte veroorlooft niet, in nadere bijzonderheden te treden.

1. Koningsfazant (*Phasianus reevesi* J. E. Gray). Deze behoort tot de grootste rassen (lengte 2.1 M., staartlengte 1.6 M.) en is gemakkelijk te onderscheiden aan deze opvallende grootte. Hij draagt een breeden witten halsband en is, evenals de meeste zijner verwanten, verder zoo bont van kleur, dat van een nauwkeurige beschrijving geen sprake kan zijn.

2. De Amherst Fazant (*Chrysolophus amherstiae* Leadb.) is naar veler smaak de allerfraaiste der geheele familie. Hij heet in 't Duitsch zelfs „Diamantfasan” en voert dien naam inderdaad met recht, want zijn vederkleed overtreft dat van alle soortgenooten in schitterende pracht. In gevangen staat wordt hij veelvuldig aangetroffen en als ge onze wel-gelijkende foto beziet, zult ge u zijner ongetwijfeld wel herinneren en schrijver dezes van een ellenlange, vervelende beschrijving willen ontslaan.

3. Swinhoe's Fazant (*Gennaesus swinhoei* Gould), in China inheemsch, valt op door de breede witte halsvlek en den gestreepten staart.

4. De Zilverfazant (*Gennaesus nyctemerus* L.) valt, behalve aan zijn kuif, dadelijk aan 't overheerschende zilverachtige wit in zijn kleed te onderkennen, gelijk onze afbeelding duidelijk aantoont.

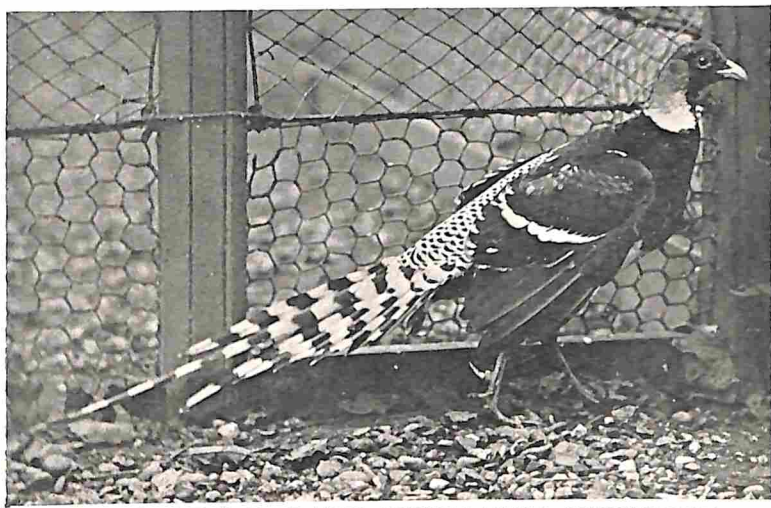
5. De Argusfazant (*Argusianus argus* Linn.) is een zonderlinge verschijning en trekt onmiddellijk de aandacht door de zeer eigenaardige, sterk verlengde vleugels en den bijzonder breeden, wapperenden staart, welke onze plaat voortreffelijk weergeeft.

6. De Spiegelpauw (*Polyplectron chinquis* Müll.) ten slotte ontleent zijn naam aan de eivormige, geelbruine, spiegelvlekkende, die met glanzend violet omzoomd zijn en den fraaien vogel een algemeene charme verschaffen.

A. B. WIGMAN.

OVER HOLLAND.

HET was terugkerend uit het buitenland, dat ik Holland het best heb leeren zien en waardeeren. Dit is niets bijzonders. De tegenstelling der dingen leert ons hun waarde kennen. Lang had ik gewoond in een der groote hoofdsteden van ons continent, tot ik op 'n avond, moe van de rusteloosheid, naar Holland trok. Ik herinner mij als gisteren die terugreis. Met den nachttrein, als weggeslopen op het oogenblik, waarop in de donkere stad de avondlijke lichtfontein over plein en boulevard nog hoog opschoten, terwijl tot in m'n coupé, door de spiegelruit, nog lang het felle licht van booglampen en kleurige reclameschijnsels naflitste in het voorbijglijden, raakte ik voor het eerst sinds tijden in de stille wijde van de velden. Uit de roes van het steedsche avondleven leek dit vertrek als 't verglijden in 'n rustigen slaap na 'n woeligen nacht. Maar toch bleef er nog te veel van alles, wat ik verliet, bij mij achter, om daarvan de wijde direct te voelen. Nog waren in den maannacht, die ik met den trein dóórtrok, de snelheid en de flitsende langsschietende seinlichten als de laatste telegrafisch-beknopte, maar daarom des te sterkere weerspiegelingen van het zenuwsnelle leven dat ik achter me liet, was nog het in den wiegenden gang der corridorwagens snel-stompemde rythme der wielen op de rails, als de verhoogde hartslag ervan. En daar leefde ik nog in. Doch ik wilde er uit; in m'n plannen slechts voor kort, in werkelijkheid zou het voor 'n veel langeren tijd worden.

SWINHOE'S FAZANT (*GENNAEUS SWINHOEI*).

Wordt in China aangetroffen.

KONINGSFAZANT (*PHASIANUS REEVESI*).

Bewoner van de ten Noorden en Oosten van Peking gelegen gebergten.

Zoo ging ik terug naar m'n land, zooals 'n zwerver terugkeert naar z'n huis, naar z'n hoekje aan den haard. Want Holland, voor wie er lang buiten waren, is één groot huis, waar je alle hoekjes van kent, zooals je alle hoekjes van het ouderlijk huis kent, waar je als jongen of meisje speelde, van den zolder tot den tuin.

Uren lang doorspoorde m'n trein den nacht. Ik had gedommeld, nog na de douane. En 't was 'n grijze morgen, toen ik door de weiden en velden de Moerdijk naderde en ik half ontwaakte door het rustige tempo van het stompem van de wielen op de rails, zooals je in 'n boot ontwaakt op zee, als de trillingen der schroefwentelingen verminderen. Want dit rythme was niet meer de hartslag van 'n nerveus jagend leven; dit was de bezadigde kalme niet-uit-z'n rust te jagen, hartslag van het Hollandsche leven: „pompòm-pompòm-pompòm” ging 't. Geen twijfel meer, dat was Holland. Ik zag uit 't raam. Grauwe nevelige wijden met eenzame boomenrijen; vaal leken ze me, langzaam langs druilend bij de verminderde treinvaart. Toen doemde uit de nevels, achter wat natgroene dijken 'n grijze vlakte op, met vage contouren van boomen en huizen aan den horizon: de Moerdijk. Nog langzamer scandeerden de wagenwielen het rythme van den gang en we daverden over den ijzer-trillenden vlonder, tusschen het traliewerk van de spoorbrug opgesloten, welks dwarse en rechte ijzeren balken als reeksen geometrische figuren langs de coupéruiten neer te tuimelen leken. En door die caleidoscoop van warrelend ijzerwerk heen gezien lag bleek en stil, nauw-rimpelend de wijde zee-arm, even zilverglanzend in 'n jong-ochtendlicht, met als vlekjes sepia op 'n grijsfluweel kleed hier en daar 'n bootje, dat nauwelijks scheen te bewegen, onder de met den horizon in één grijzen tint saamgevoelde hemelruimte.

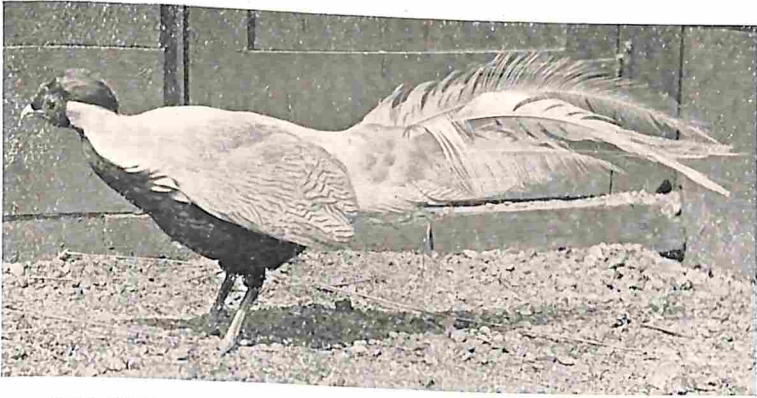
AMHERST FAZANT (*CHRYSOLOPHUS AMHERSTIAE*).

Bewoont Trans Baikal, Mongolië, Zuid- en Zuidwest-China.

Dat was de entrée van Holland. En daarna kwamen de groene weiden, met knusse woninkjes gedrongen tegen den spoordijk. kwamen de kleine afgeperkte veldjes met kool en bieten, met groene pluimen als groen geveerde veeren van 'n statiehoed, kwamen de groene dijken en dijkjes, die boomgekruid den weg van beken en rivieren afpalen, kwamen de dorpen d'een na d'ander rond 't uit 't groen oprijzend dorpstorentje, of de stadjes, die nu nog, na jaren al, afgekeerd lijken te staan van de spoorlijn, als trouwenden ze nog steeds niet erg dien ijzeren baan, waarlangs de locomotieven als getoomde satans voortrollen!

En dien morgen, in één nacht, in m'n slaap, vervoerd van ginds naar hier, leek 't me of ik droomde heel klein geworden te zijn, en in m'n droom als 'n dreumes neergezet was tusschen het mooie spelgoed van m'n jongensjaren, alles zoo klein en knus of je 't zoo nemen en breken kon. En inwendig verkwikt door de bezonken rust en die kneuterige gemoedelijkheid, liet ik me in den hoek van m'n coupé, zachtjes het kalme rythme van de treinwielen meetikkend, m'n land weer binnenvoeren. . . .

Sinds dien gedenkwaardigen dag, ben ik met Holland blij geweest als 'n jongen met nieuw mooi spelgoed. Niet dat ik niet eens wat anders heb gewenscht, maar m'n verblijf, dat van maanden, zooals ik mij voor had gesteld, tot jaren is gegroeid, heeft mij dankbaar voor 't genotene gestemd. Na de illusie opgegeven te hebben, dat het zou voldoen aan de zucht naar eenzaamheid, naar de „spleens kilometriques des grandes routes, où nul ne passe” ontstaat er bij het zonder vooroordeel beschouwen 'n visie van details, die zoo charmant is, dat het niet geheel behoeft te verwonderen, dat onze schilders nog wat langer die menigvuldige mooie hoekjes getrouw bleven, dan wel voor de groei hunner visie's wenschelijk was. Het is dus niet alléén de schuld der bloeiende z.g.n. „Amerikaansche export”, dat de schilderijfabriekjes in Laren en elders nog floreeren. Holland is het land voor het intieme schildersgeval, dat in z'n blonde wazige schoonheid tot zoo menig waarachtig kunstwerk heeft geïnspireerd, en nóg vreemde en eigene kunstenaars en toeristen bekoort. Octave Mirbeau spreekt van „La blonde jeunesse de la Hollande” in een zijner vele enthous-

ZILVERFAZANT. (*GENNAEUS NYCTHEMERUS*).
Uit China en Japan.

siaste beschrijvingen. „Quand on va lentement à pied”, zegt hij, „même en voiture ou en auto, chaque arbre sur la route est un „petit événement.” En verder nog: „Les haies aussi vous arrêtent. . . on sourit aux aubépines, aux églantines. Elles vous rappellent mille petits évènements puérils et charmants, des visages déjà lointains, des noms depuis longtemps oubliés; on 's attendrit. . . Parfois, pour fleurir sa marche, on les cueille.”

Hier heeft Mirbeau de charme of het Hollandsche landschap geheel te pakken. Het is de dichte toenadering van het natuurschoon, het op 'n armslengte bij je hebben van de schoonheid van kleine vijvers met riet en plompen, waterlelie's en ranonkels, zoo langs den grooten weg. Het is de directe aanwezigheid der lage boerenwoningen met oude ruitjes als verglaasde oogen en de verweerde rieten daken glanzend van fluweelig mos, als 'n oud statiekleed om hun armoe geworpen, te midden der uitbundige fleurigheid van 't rijpe groene boomenloof; waar beneden tusschen de stammen, bontgevederde kippen opgedirkt en kakelend als parvenu's pedant en arrogant rondstappen, om als krijschende hellevegen weg te stuiven voor 't wiel van de auto, waarmede we hen passeeren, terwijl ze de wagen nog 'n gansche reeks verontwaardigde scheldkakels nakelen als verbitterde vischwijven. Het is ook het doorkijkje over het stille gladde stroompje, 'n ingetogen dorpskind gelijk, met wat maagdelijke en bleke berkjes in hun teer kleedje van bladloovertjes langs den zoom van 't water, of het hooge bruggetje dat zich als de ronde rug van de poes, die in nijldigen schrik zooeven uw fiets nablies, er over welft. Het is van deze gevalletjes, dat 'n weg als bijvoorbeeld die tusschen Leiden en Utrecht vol is. De weg is smal en voor 'n grooten verkeersweg snijdt hij langs de stoepen der woningen z'n baan af. Langs de rivier, nu wijkend, dan er zich weer toevens wendend, slingert hij zich flaneerend langs boerenerven en boerensloten, zich kronkelend door talrijke grootere en kleine dorpen, volop gelegenheid gevend er zich te vermeien in het nijver landbouwbedrijf, of in de geheimen van de veeteelt. Het is oergemoedelijk en knus. Van Leiden naar Utrecht maakt 'n goede opmerker 'n geheele landbouw cursus mee, en over de twee en zestig bruggetjes, die als zoovele „dos d'âne” met hun gewelfde ruggen snelle motorrijders vaak tot ongewilde sauts couplé's dwingen, wordt elk eenigszins haastig tempo snel verijld.

Zoo zijn de polderwegen in Holland. Smalle vriendelijke wegen om met 'n meisje langs te wandelen, nu langs hooge hagen waarover oolijk kleine huisjes heen zien, dan langs 'n grijs stroompje, waar het in gepeins verzonken water alleen aan de oevers wat loom met de grassprietjes spelen komt, of z'n kabbellende golljes wat flirten laat met de blanke madelieven en de gele dotterbloemen. Om niet de wilgen te vergeten, die als krasse oude heeren met hun ruige pruikbollen over het jonge goed waken, over het water turend in 'n spiegelende zon, zoowel als in grauwe nevels, en die de kunst verstaan om zelfs geraakt in 'n toestand van hakhout, nog te blijven voortleven! Wel is deze taaie en allen schoonen schijn vermijdende boom, 'n waardige bewoner onzer lage landen!

Wie dus van deze Hollandsche intieme schoonheid genieten wil, hij reize langzaam! Dat is wat vreemdelingen niet begrijpen kunnen bij hun eerste beschouwen. Ze rennen Holland door; je kunt evengoed door 'n schilderij-tentoonstelling rennen waar iedere wand vol hangt. Voor wie in dat tempo Holland toch wil zien is dit uiterst vermoeiend, evenals het plotseling in nauwe bochten zich wringen, of het telkens opnieuw ontmoeten van 'n ander dorp, nauwelijks, nadat men met de, al reeds lang verbeide, flinke snelheid het eene verlaten heeft. Nu verspert 'n tol den weg, dan 'n brug; daarna weer 'n sluis, ten slotte 'n pont. Maar voor wie geen haast heeft, die Holland weet te bezien, zooals z'n karakter dat vraagt, voor hem is dat telkens gedwongen oponthoud vol bekoring zoo hij van de telkens nieuwe beelden weet te genieten. Zelfs Mirbeau beklagt zich er over: „Cette façon de voyager” „zegt hij „lente, interrompue par toute sorte d'arrêts est en auto

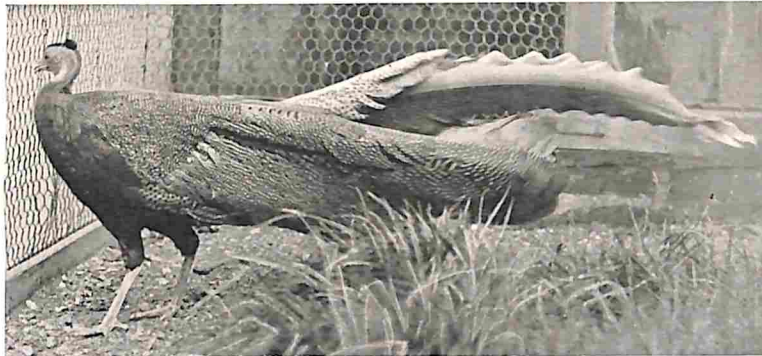
„d'abord irritante.” „Mais” zoo vervolgt hij „on s'y fait. Cela „devient vite un repos, même un plaisir. On se mêle aussi beaucoup „mieux à la vie des choses et à celle des gens. Ce qui est charmant „et nouveau en ce pays, c'est que partout, même sur la route, on „est en contact perpétuel avec les habitants. On les voit vivre „et on vit avec eux. On est chez eux!”

En deze bekoring is het liefelijke van Holland.

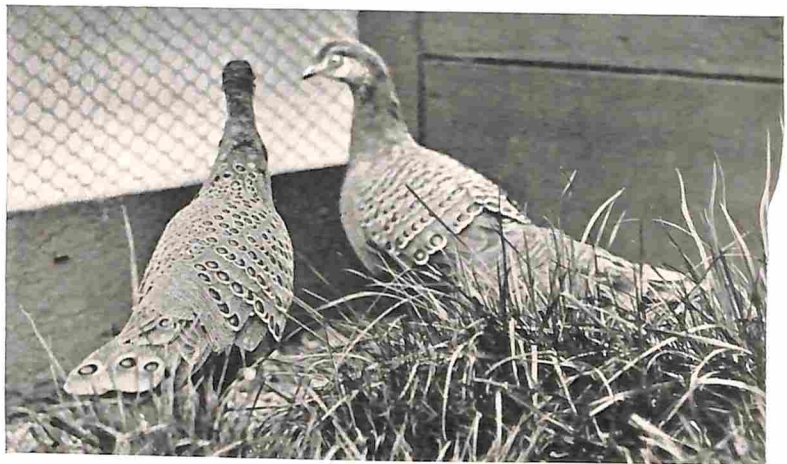
Holland is echter zoo verschillend, hoor ik zeggen. Is het karakter onzer elf provinciën niet duidelijk van elkaar te onderscheiden? Is het Limburgsche met z'n zuidelijke heuvelen, waar hofsteden als burchten liggen in schoone dalen, waardoor zich de beken kronkelen, riet gansch verscheiden in toon en aard, in lijn en kleur, van de paarse verten der Brabantsche hei, met hare hooge dennenbosschen of geheimzinnige vennen? Is het vruchtbare Zeeland met z'n rijkdom aan gouden graanvelden, z'n keur van kleurige en forsche vrouwen, z'n blauwe wateren en blonde duinranden, die aan de zeekust als de ongerepte kinderen der zee gelagerd liggen, te vergelijken met de dorre eindeloosheid, de haast vóórtijdsche eenzaamheid en primitieve isolatie van de Drentsche vlakten? Zeker niet. Hoe verschillend is ook het Overijselsche landschap met z'n verspreide boomengroepen, z'n wisseling van veen- en zandgrond, van grasland en heigrond, met het groene Gelderland, dat de tuin van Holland geheeten kon zijn. En het dualistische dan van onze provincie Utrecht, die met de lage veen en kleigronden en boerderijen aan Holland grenst, doch tevens de uitloopers herbergt der Geldersche heuvelen! Maar al deze, behalve waar het de groote rivieren betreft, zijn landschapssamenstellingen, die men zich eenigermate ook elders kan denken, die als ge toeft in de bosschen van het Teutoburgerwald bijv. of in de Brabantsche Kempen, ja zelfs langs den Rijn of langs de Maas op sommige plekken denzelfden indruk voor uwen geest oproepen. Het zal er iets anders zijn, wellicht wat heuvelachtiger, maar de benaming van bijv. Klein Rolandseck van 'n plaats in de buurt van de Duno, bij de Doorwerth, en plaatsen als vandaar langs den grintweg naar Oosterbeek, of in de Veluwsche bosschen hebben ondanks hun eigen karakter niets speciaals. We voelen er ons eigen land in, wij, die de details opmerken, aan de vertrouwdheid met onze klinkersteen op den straatweg, door 'n Bondspaal, of 'n groepeerling van boomen, die ons even door hun stand naar den wind aan de duinstreek doen herinneren. Maar als we ons afvragen: wáár zijn we speciaal in Holland, wát moeten we iemand laten zien, zoo wij hem het echte Hollandsche landschap willen doen bewonderen, dan brengen we hem niet daar. Dan gaan we met den ons land lievenden vreemdeling naar Holland, naar Noord-en-Zuid-Holland. Dan varen

we met hem over het Alkmaarder meer, om hem het zelfs door de eeuwen in z'n essentie onveranderd gebleven aspect op Alkmaar te gunnen, met het grijze schip der groote kerk als 'n wachter boven de pleinen en lage huizen die er rondhurken. Dan gaan we naar de Bloemendaalsche duinen en toonen hem Ruysdael's oude schilderij van het gezicht op Haarlem. We gaan naar de Loosdrechtsche plassen met hunne verre horizonten en hunne stille intieme hoekjes met waterplanten, of we varen de Vecht af waar langs den stillen stroom onder luifels van 't loof der oude beuken of eiken, tusschen fonteinen gouden regen, of verscholen achter boschjes rhododendrons, de oude buitenverblijven onzer voorvaders liggen. We toonen hem de eindeloze verten onzer weiden bij Bergschen-Hoek of Bleiswijk en we brengen hem bij onze groote rivieren. En we verzuimen vooral niet hem te brengen te midden van de polders, waar de kleine stroompjes tusschen groene warandes van opschietend loof kronkelen, en er zoetjes wat kabbelen langs kleine sluisjes of de boerenhuisjes, waarvan ik zooeven verhaalde.

(Slot volgt.)
TOM SCHILPEROORT.

ARGUSFAZANT. (*ARGUSIANUS ARGUS*).
Komt in wilden staat voor op Malakka, Sumatra en Siam.

SPIEGELPAUW. (*POLYPLECTRON CHINQUIS*).
Wordt aangetroffen in Zuid-China, Cochinchina, Malakka, Sumatra, Borneo

ACHTER HET FRONT.

EEN klein, onooglijk cafétje — heelemaal in rococostijl. Zwarte zuilen met gouden kapiteelen. Een Apollinische Silenas, in een nis, zwaait zwierig een bokaal. Daar-tegenover, in een andere nis, in bevallig-luie houding, een lang-hoofdige kellner, z'n beenen over elkaar geslagen: als een Venus van Milo, zoo gracieus.

't Is een Hollander, beweert men.

Hoe komt die man hier? Waarom is hij dáár niet gebleven? Wat voert hij hier in Oostenrijk uit, in oorlogstijd? Als kellner in een klein café, in een dito stadje, vijftig kilometer achter het Isonzo-front?

...De bezoekers van 't cafétje zijn bijna allemaal officieren, die een dag verlof, of één of ander commando in de étappe hebben. Ook komt er wel eens een neutrale oorlogscorrespondent aanwaaien, om een kopje koffie te drinken. Kortom, het is het eerste station op den weg van het slagveld naar de rest van de beschaafde wereld: hier ademt men voor het eerst weer in een atmosfeer van vrede en rust.

...Dokters van het Roode Kruis drinken een „Wiener” aan den marmeren „Stammtisch”... Een blijkbaar leeglopende, hardhoorige meneer bestelt een „Pariser”. In een hoek doemt een onzindelijke baard, die wit behoorde te zijn, uit het half-donker op. Als ik m'n lorgnet opzet, herken ik den eigenaar ervan: het is de zestigjarige dichter Gregori Bólovicz. In z'n jeugd heeft hij een Faustdrama geschreven. Nu is hij reeds lang aan 't aftakelen, als leeraar aan het Sloweensche gymnasium.

Ginds een clubje „Feldgrauen” om een tafeltje, waarop een bouquet rozen. Roode en witte rozen. Eén van de „jongens” heeft een kussen in den rug.

De Hongaarsche kapelmeester heft z'n strijkstok op... Muziek. Steeds meer muziek. Een wals. Een of andere naamlooze wals, waaraan alleen het hart een naam kan geven.

Iedereen luistert. De dramaticus met den witten baard voelt zich weer als in zijn jonge jaren, toen hij nog een Don Juan was. Ook de langhoofdige Hollander luistert toe en neuriet een beetje mée. Een soldaat met een houten been zegt: „Tanzen möchte ich, wieder einmal tanzen!”

Ik-zelf ben heelemaal onder de betoovering van de muziek. Als ik weer naar den Hollandsch-kellner kijk, staat hij bij den Zeitungsständer te lezen... Oók de kranten zwieren rond op de walsmuziek... er moet toch bepaald iemand aan den standaard gedraaid hebben... Het „Berliner Tageblatt” danst met de „Neue Freie Presse”, de „Tannin” met de „Vorwärts”, de „Echo de Bulgarie” met de „Nieuwe Rotterdammer”. (Ja zeker, de „Nieuwe Rotterdammer” was er ook!)

Zelfs deze doodgevone wals, door 'le Zigeuners met hun eigenaardig rythme gespeeld, wordt voor mij een symbool van betere tijden. Van voorbijge, misschien ook van komende tijden. Een symbool van 'n ontzaglijken weemoed.

De gepommadeerde Hollander neemt de „Nieuwe Rotterdammer” in de hand. Eén oogenblik voel ik me tot den kellner aangetrokken... Holland, wat ben je vèr weg! M'n beste vriend was een Hollander... Die man daar behoorde ook een vriend van me te zijn...

Twee heeren komen binnen. Een Turksch officier en één in „burger”. Met coquette beenwindsels. Ze bestellen wat. De meneer in civiel spreekt onberispelijk Duitsch. Maar — ik weet niet hoe het gekomen is — censklaps flikkert er iets in de oogen van den zwartgerokte. Hij kijkt den heer-in-civiel aan. Dan zegt hij iets.

Ze schudden elkaar de hand, als twee broers. Ze praten samen. In 'n vreemde taal. Niemand weet in wèlke. Voor de ooren van deze grauwe muren zijn het vreemde klanken... Niemand verstaat ze... Als de muziek ophoudt, is het héél stil in het café. De Feldgrauen luisteren toe en verheugen zich met de twee „in burger”.

Nu kan ik me niet meer inhouden. Ik ga op de twee mannen af. De eene is kellner, de ander correspondent van een Hollandsche krant.

„Dàg, heeren, dàg! Ik ben ook in Holland geweest. M'n beste vriend is Hollander. Als u weer teruggaat, wilt u dan uw land

van mij groeten! Zeg het aan iedereen, dat ik het oude Holland liefheb!”

Dan gaan we naar het buffet en drinken er één. Een paar soldaten van mijn compagnie kijken op. Ook de luitenant staat daar, en drinkt... Met den kellner en een anderen meneer.

Aan velen heb ik gevraagd: wat heeft den sterksten indruk op u gemaakt in den oorlog? Eerst was ik zoo naïef te gelooven, dat het antwoord zou zijn: de slag bij Gorlitze. De intocht in Belgrado. De stormaanval op de Lovcen... En ze noemden me als hun sterkste indrukken: dien van een zomeravond in Polen. Van een lijster in de loopgraaf. Een vieze jood in Wlezcowlak. Een zwarte hond in Belgrado. Een Tolstoï-onder-'t-stof in een Russisch kasteel. Drie opgehangen Joden in Stanislau.

Zijn dat niet allemaal dingen, die men beter en gemakkelijker in vreedestijd had kunnen beleven?

De oorlog, dat is: de Plicht. Een ijzeren muur. Een ijzeren wil. Een stalen moed...

Maar plicht belééft men niet. Want om iets te kunnen beléven, is vrijheid noodig.

En de oorlog gunt hoogstens een korten droom van vrijheid aan de ziel. In gedachten, kort van duur en geweldig als een hevige onweer en in momenten van eeuwig-onvervulbaar hopen.

Aan het buffet staat nog een Italiaansch officier. Een gewond krijgsgevangene. Hij luistert naar onze gesprekken, zonder er iets van te begrijpen. Dan zegt hij met een weemoedig lachje: „I due Signori sono ollandesi”...

R. STEFANOVICZ SINEFF.

ALSEMKRUID.

Artemisia Absinthium, een kruidachtige, overblijvende plant, van sterk aromatischen geur en bitteren smaak, behoorende tot de Compositen of Samengesteld-bloemigen, groeit in N. Afrika, N. Azië, Europa; in ons land, in 't wild, hier en daar op hoogen zandgrond, in de duinen en langs dijken. Zij maakt hooge stengels van 60 tot 120 c. M. en heeft vederachtige bladeren en gele bloemtrossen. Te onzent staat de plant bekend onder den naam *Aalst*, *Alsem* of *Absinth*.

Het zeer bittere aftreksel der bloesemknoppen „Knoppen van Aalst” gold of geldt nog als maagversterkend en wormverdrijvend middel, terwijl de likeur, onder den naam Absinth bekend, den eetlust heet te bevorderen. Inzonderheid in Frankrijk is vóór den oorlog van onzen tijd een schromelijk misbruik van dezen drank gemaakt, waarvan de gevolgen, ook op het mensche-lijk organisme, niet uitbleven in den vorm van storingen in het zenuwstelsel.

De Duitschers geven er den naam *Wermut* aan, welk woord wellicht een gemeenschappelijken oorsprong heeft met ons „warm”, terwijl sommigen er een zelfde vorming in zien als ons „armoede”, als afleiding van „arm.” De Engelschen spreken van *Wormwood*, hetwelk te beschouwen is als een volksetymologie, welke de benaming der plant in verband bracht met de wormverdrijvende eigenschap, welke aan haar toegekend wordt. Te onzent staat de drank onder den naam *Vermouth* of Alsemwijn bekend, welke evenwel onschuldiger van aard is dan de Fransche Absinth.

In het spraakgebruik doet Alsem en Wermut dienst als zinnebeeld van bitterheid, in de betekenis van leed. Zoo stond onlangs in het Deutsche Wochenblatt te lezen: „Offen gestanden, wir empfinden die Versenkung der Blommersdijk wie einen Wermuttropfen im Freudenbecher, den wir schlürften im Gedanken des schneidigen U Bootführers,” enz. —

Een aardig gebruik van het woord, waarbij zoowel de bitterheid van den drank als zijn minderwaardigheid, in vergelijking met het edele druivennat, uitkomt, maakte indertijd de genoeg bekende „Wandsbecker Bode,” Matthias Claudius, waar hij, in een zijner gedichten „An des Königs Geburtstag” (28 Jan. 1812) het koor laat zingen:

Für's Vaterland
ist Wermuth Wein
Und morgen wird
es besser sein.

F. W. DRIJVER.

BONT VAN PLUIM.
NEST EN EIEN VAN DEN FAZANT.

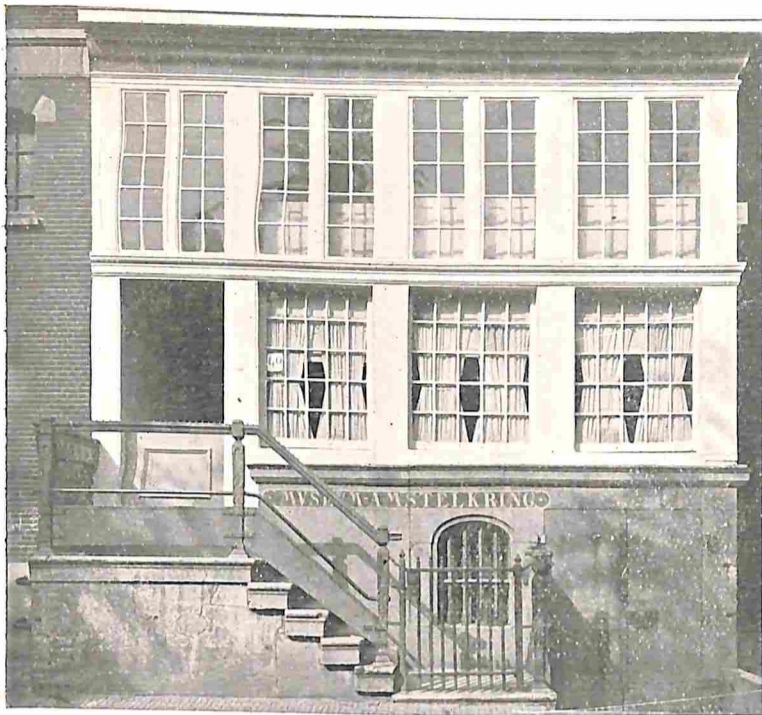

Foto C. Steenbergh.

HET MUSEUM „AMSTELKRING” TE AMSTERDAM.
DÉTAIL VAN DEN VOORGEVEL AAN DEN O. Z. VOORBURGVAL

HET MUSEUM „AMSTELKRING” TE AMSTERDAM.

WANNEER men, komende van de Damstraat, den O. Z. Voorburgwal volgt aan de westzijde, komt men aan het Oude Kerkplein, genoemd naar de kerk die werkelijk dien naam verdient, want zij is de oudste van Amsterdam.

Gelijk alle oudere kerken der hoofdstad, thans ten dienste der Hervormde gemeente, was ook de Oude Kerk vroeger een bedehuis der Katholieken, gewijd aan den Myreensch bisschop Sint-Nicolaas, dien de eerste bewoners van Amsterdam zich tot schutspatroon hadden gekozen.

Tijdens de godsdienstige woelingen in de tweede helft der 16e eeuw, waarvan de „beeldenstorm” een der heftigste uitingen was, werden de Katholieken uit hun oude kerk verjaagd en waren genoodzaakt in 't geheim hunne godsdienst oefeningen te houden; gewoonlijk geschiedde dit in particuliere woningen, waarvan een gedeelte — liefst het achter-erf — inderhaast werd ingericht als hulp- of „schuyl-kerk”, zooals men toen zei. Zoo waren er verscheidene in de stad, welke men vermeld vindt op de lijst van „Paepsche vergaederplaatsen”, welke door de predikanten van den jare 1683 was samengesteld.

Onder deze schuil-kerken was er een, welke tot op den huidigen dag in wezen gebleven is, al werd zij aan haar oorspronkelijke bestemming onttrokken.

Wanneer men denzelfden O. Z. Voorburgwal voorbij het Oude Kerkplein blijft volgen, komt men aan een smalle steeg, welke dezen burgwal verbindt met de Warmoesstraat. Dit is de Heintje-Hoek-steeg, in den volksmond gewoonlijk Haantjeshoek-steeg genoemd, een naamsverbastering, waarvan men in Amsterdam zeer vele voorbeelden vindt. Op den hoek dezer steeg staat, met den gevel op den O. Z. Voorburgwal, een oud gebouw, geheel in den stijl der oude Amsterdamsche koopmanshuizen, en waarvan alleen een bijbeltekst op de eerste kroonlijst herinnert aan de bestemming, welke deze eertijds particuliere woning gedurende drie eeuwen gehad heeft.

In dit gebouw was het dat de Katholieken, na uit de Oude Kerk verjaagd te zijn, hun toevlucht hadden gezocht, om er in 't geheim hun godsdienstige plichten te vervullen, en zij noemden dit schuil-kerkje „t Haantje” naar den verbasterden naam der steeg, op wier hoek dat erf gelegen was. Later wist de spraakmakende gemeente nog een anderen naam voor dit bedehuis te bedenken. Omdat de kerk zelf werd gehouden op de eerste verdieping van dit gebouw, sprak men van „Ons Lieven Heer op Solder”, welke spotnaam het eerst voorkomt in een kluchtspel van die dagen.

Drie eeuwen lang zou dit bedehuis de eigenlijke parochiekerk der „Oude zijde” blijven; eerst nadat de Sint-Nicolaas-kerk op de Prins Hendrikkade voltooid was, werd het Haantje aan zijn bestemming onttrokken.

De parochie van Sint-Nicolaas, wier eigendom dit erf met aangrenzende huizen in de Heintje-Hoek-steeg sinds 1845 was, zat er in die dagen wel min of meer verlegen meê, wat er met de kerk 't Haantje moest gebeuren. Als bedehuis was 't overbodig geworden, voor andere doeleinden was 't minder geschikt, en men wilde ook niet dat dit historisch gebouw van gewijde in profane handen zou overgaan.

Toen kwamen eenige invloedrijke stadgenooten op het gelukkige denkbeeld dit „monument van den godsdienstzin onzer vaders”,

zooals het in een courant van die dagen heette, aan te koop voor de reeds bestaande vereeniging van Amsterdamsche Katholieken „De Amstelkring”, welke dan ook, dank zij veler medewerking en niet het minst van den toenmaligen pastoor, den Z. E. Heer J. H. van Born, in 1887 van 't Haantje bezit nam en het inrichtte als museum voor de geschiedenis van Katholiek Amsterdam. En als zoodanig werd het museum „Amstelkring” in 1888 geopend, waarbij de bekende dichter en historiekennner Dr. Jos. Alberdingk Thym een redevoering hield, getuigende van de groote dankbaarheid der Katholieke Amsterdammers jegens de milde gevers, waardoor dit historische gebouw voor Amsterdam werd bewaard en gehouden in denzelfden toestand, waarin het zich reeds sinds het midden der 17e eeuw bevond.

* * *

Dit museum, dat van lieverlede werd verrijkt met vele voorwerpen uit openbare zoowel als particuliere verzamelingen, geeft een tamelijk volledig beeld van het veelbewogen Katholieke leven der hoofdstad. Amsterdam was vroeger rijk aan kloosters, waarvan de meeste in den loop der tijden werden gesloopt of een andere bestemming kregen. Vele merkwaardige overblijfselen dier verdwenen gebouwen, door de piëteit jegens het verleden bewaard, maar her- en derwaarts verspreid, hebben in dit museum een waardige omlijsting gevonden. Het oudste gedenkstuk uit lang vervlogen tijden is een grafsteen, tamelijk gaaf gebleven, die in 1892 werd opgegraven bij het wegbreken der fundamenteen, waarop eenmaal het Barbara-klooster stond, dat is op de plaats waar later de Bank van Leening werd gesticht, tusschen den Voorburgwal en de Nes. Deze steen was gewijd aan de nagedachtenis van een priester, Wouter Jonge Jacobszoon geheeten, die in 1480 overleed, en wiens broeders Jacob, Claas en Pelgrim voorkamen op de lijst van burgemeesters en schepenen van Amsterdam.

Naast dezen grafzerk bevindt zich — eveneens in de gang — een van kleinere afmeting en zeer geschonden, hoewel men er de afbeelding van een kelk nog zeer duidelijk op kan onderscheiden, zoodat ook deze steen meer dan waarschijnlijk de laatste rustplaats van een priester zal gedekt hebben. Hij werd gevonden in de kapel van het klooster der Oude Nonnen op den Kloveniersburgwal bij de Oudmanhuispoort, thans ingenomen door een nieuwe afdeling van het verbouwde Binnengasthuis.

Bij het betreden van de gang in het museum wordt ook de aandacht getrokken door een in den muur gemetselde nis, welke afkomstig is van de in 1908 gesloopte kapel ter Heilige Stede (N. Z. Kapel), waarvan men zich nog de langdurige procedures zal herinneren, waartoe het betwiste bezit van eenige familiegraven aanleiding gaf. Nog een derde zerk, maar alleen in effigie, hangt aan den muur en vertoont het portret van den priester Klaas Hillebrantsz. van Otter, die in de Nieuwe Kerk begraven ligt.

Uit de gang komt men in de zijkamer, in tweeën verdeeld, waarvan het voorste gedeelte eenige oude schilderijen bevat, welke uit verschillende Amsterdamsche pastories afkomstig zijn. Daaronder zijn merkwaardige specimina uit de school der primi-

Foto C. Steenbergh.

HET MUSEUM „AMSTELKRING” TE AMSTERDAM.
DÉTAIL VAN DEN ZIJGEVEL AAN DE HEINTJE-HOEKSTEEG.

tieven, o. a. een triptiek van Joost van Cleef, voorstellende de Kruisafneming. In deze voorkamer hangt ook het portret van pastoor van Steenwijk, die zich vooral verdienstelijk heeft gemaakt door het bijeenbrengen van een rijke boekerie, vooral belangrijk voor de kerkgeschiedenis van de Nederlanden. Behalve de genoemde voorwerpen bevat deze benedenverdieping niet veel meer van bijzonder belang, tenzij men het marmeren beeld, voorstellende den H. Ignatius, nog zou willen noemen, niet om de kunstwaarde, maar om het feit dat 't afkomstig is van het Koninklijk Paleis op den Dam en een geschenk is van H. M. de Koningin aan het museum.

Langs de smalle en donkere trap, die met een draai naar de eerste verdieping wentelt, komt men in de voormalige kerk of, om de geijkte uitdrukking te behouden, bij Ons lieven Heer op Zolder. Boven aan de trap worden we verwelkomd door een monnik, in hout gesneden, vermoedelijk afkomstig van het vroegere Minderbroedersklooster, waarvan de herinnering nog bewaard wordt in den naam der Monnikenstraat, waar genoemd beeldje sinds onheugelijke tijden den gevel van het hoekhuis op den O. Z. Achterburgwal had versierd.

Als pendant van deze monniksfiguur vindt men aan de overzijde een beeldje, voorstellende een *poirter* uit de 15e eeuw, afkomstig van de Oude of Sint-Nicolaaskerk. Op deze verdieping vindt men nog meerdere specima dier religieuze beeldhouwkunst, zoowel uit het tijdperk der gothiek als uit dat der renaissance; daaronder wordt vooral de aandacht getrokken door twee groote beelden, voorstellende de apostelen Petrus en Paulus, benevens een gebeeldhouwden tabernakel, alle afkomstig van de in 1900 gesloopte Sint-Annakerk (de Pool) aan de Prins Hendrikkade, op welke plaats thans een hulpkantoor der posterijen is gevestigd.

Het zou ons te ver voeren, wilden wij alle voorwerpen opnoemen welke deze merkwaardige verzameling bevat. Daaronder zijn vele legaten, waaronder dat van den heer A. H. Walter het meest belangrijke is. Het is een collectie prenten en portretten welke de reeds bestaande verzameling, van elders bijeengebracht, op gelukkige wijze aanvulde.

Onder de curiosa vermelden we nog het z.g. *Leidsche brood*, een steen die den vorm van een brood vertoont en waaraan deze legende verbonden is:

Tijdens den hongersnood van 1315 had een vrouw van Leiden een zak rogge op een geheime plaats verborgen om daarvan voor eigen behoefte brood te bakken. Op een dag dat ze daarmee bezig was, kreeg ze bezoek van haar gebrekkige zuster, die in verscheidene dagen niets anders gegeten had dan wat afval van groente. Toen zij het heerlijk riekende gebak in den oven zag, smeekte zij haar zuster om een van de brooden, maar deze weigerde dit hartvochtig en joeg de arme vrouw de deur uit. En toen, zoo verhaalt de legende, om haar te straffen voor die onmenselijke gierigheid, gebeurde het wonder dat die brooden in steenen werden veranderd.

Verscheidene vitrines bevatten een zeer rijke collectie oud borduur- en drijfwerk, priestergewaden, crucifixen, kelken en meerdere kerksieraden, die bij de ceremoniën van den katholieken eeredienst gebruikt werden. Zoo is er een oude koorkap, afkomstig van de paters Dominicanen, rijk en kunstig geborduurd, benevens een kasuifel met zeer mooi drijfwerk uit de 17e eeuw.

Door de goede zorgen van Mgr. B. H. Klönne, deken en rector van het Begijnhof, is de Amstelkring ook in 't bezit gekomen van meerdere voorwerpen, betrekking hebbende op de geschiedenis van de Kapel ter Heilige Stede en van het z.g. „Mirakel”, dat vele eeuwen lang bij het katholieke Amsterdam in groote vereering is geweest. Daartoe behooren o.m. eenige afbeeldingen van de in de Nieuwe Kerk berustende mirakel-schilderijen uit de H. Stede, geschilderd door Jacob Cornelisz, van Oostzanen, benevens zeer mooie reproducties naar oude altaar-kussens met voorstellingen van het Mirakel.

(Slot volgt).

SAM TRIP.

Bij het graf van Graaf Egmont.

Ik weet niet hoe het komt, maar nu ik vandaag van een executie in België gehoord heb, gaan mijn gedachten steeds naar 't graf van Egmont te Sottegem in Vlaanderen. Toen we kinderen waren en op school het verhaal van Egmont's en Hoorne's dood hoorden en de plaat die lugubre gebeurtenis zagen, maakte alles zoo'n diepen indruk op ons. En de tijd, dien we ver in 't verleden waanden, is weer teruggekeerd: oorlog en al zijn gevolgen.

Graaf Egmont, die met zijn vriend Hoorne op de Grootte Markt van Brussel stierf, ligt onder de kerk te Sottegem begraven. We hebben er eens den kelder bezocht.

* * *
'k Herinner 't me nog levendig. 't Was kort voor den oorlog. 'k Kwam van Gent en moest op het kleine station van Sottegem overstappen, om naar Maria-Hoorebeke te reizen. We misten de aansluiting en hadden een uur te wachten.

'k Wandelde het groote dorp in. 't Was er juist kermis. Egmont's standbeeld op de markt stak boven allerlei kramen uit, waar blozende boerinnen voor hun zeurende kinderen peperkoek of een stuk speelgoed kochten. Een hercuul daagde stevige knapen tot een worsteling uit en een Brusselsche foorman trachtte belangstelling te wekken voor een spinnekop met menschenlijf. De dikke juffrouw, die men buiten op 't portret en binnen in natura bewonderen kon, ontbrak evenmin als 't kalf met de vijf pooten, of 't spel van den hemel en de hel, waar men Nero, Alva, Cartouche en Napoleon door een baarlijken duivel in den ketel zag stoppen. Kortom, Sottegems markt was één brok onvervalschte folklore.

Achter een tent en een woonwagen, waar de bazin, die misschien straks in een hartroerend drama optreden moest, gauw een kleine wasch opsloeg, zag ik in den kerkmuur een groen deurtje met het opschrift: „Grafkelder van Egmont” en eensklaps besloot ik daar eens binnen te gaan. Daartoe moest ik eerst den veldwachter opzoeken. 'k Vond hem in zijn woning en de man keek me verbaasd aan, toen hij mijn verzoek hoorde.

„Den grafkelder zien? Nu?” vroeg hij, drukkend op dat „nu” Mijn vraag moest hem heel gek voorkomen. Wie gaat er nu ook op een blijden kermisdag naar lijkisten zien?

Toch vergezeldde hij me dadelijk. De groote sleutel knarste in het oude slot en de deur draaide piepend open. We daalden eenige treden af. De veldwachter opende een tweede deur rechts en daar stonden we bij de asch van de Egmonts.

'k Ontroerde en ontdekte 't hoofd. Mijn gids had een klein kaarsje ontstoken, dat eenzaam

pinkte onder dit gewelf. Onze groote schaduwen dansten op de ziltige muren.

De kisten hadden een glazen deksel. Hier rusten graaf Egmont, zijn vrouw, Sabina van Beieren en een zijner zonen. Een tweede zoon ligt er niet; het is hij, die een aanslag op zijn voogd en beschermer, Willem den Zwijger, vriend zijns vaders, wilde plegen, te Sluis gevangen zat en dan verbannen werd. . . . Egmont's hart was in een metalen bus gesloten.

Ik bukte me dieper. . . en toen schaamde ik mij. De doodsbeenderen lagen allen verward dooreen. Egmonts schedel was zelfs met de achterzijde omhoog gekeerd. Ja, ik schaamde mij over dit gemis aan piëteit. Stonden we hier niet bij de asch van een hoofdfiguur onzer geschiedenis en was het niet of we plots drie eeuwen terug werden gevoerd?

„Och, Heere, dat is hier toch eindelijk! . . . Zijn dat geraamten?” klonk het achter ons.

De foorvrouw had haar tobbe verlaten en was ons stil gevolgd. Tot hier drong het orgelgedreun der kermis door. 'k Kreeg eensklaps 't gevoel of ik heiligschennis pleegde door op dezen

Foto C. Steenbergh.

HET MUSEUM „AMSTELKRING.”

DE BENEDENGANG. LINKS DE OUDE GRAFZERK VAN 1480, GEWIJD AAN DE NAGEDACHTENIS VAN EEN PRIESTER.

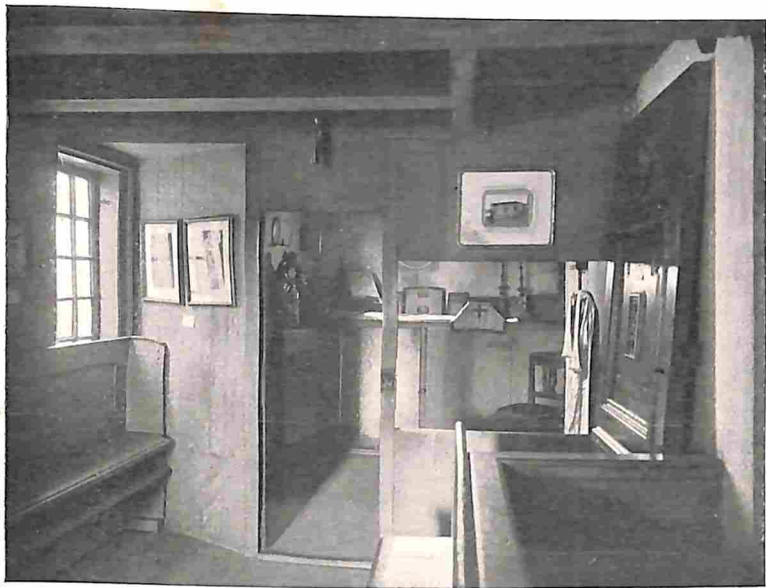

Foto C. Steenbergh.

HET MUSEUM „AMSTELKRING.”

HET VERTREKJE OP ZOLDER, DAT VERMOEDELIJK ALS VERBORGEN KAPelletje is ingericht. OP DEN ACHTERGROND EEN TURFHOK MET LUIK, TOEGANG GEVENDE NAAR EEN SCHOORSTEEN, WAARIN DE PRIESTER, ALS ONRAAD DREIGDE, ZICH VERBORG, NAAR MEN WEET TE VERTELLEN.

roerigen dag in den grafkelder te komen en ik keerde me om en ging heen.

De veldwachter nam zijn fooi; de vrouw stak weer de armen in 't zeepsop, de sleutel knarste in het slot... en ik stond in 't volle zonlicht, dat blekte op 't linnen der tenten en kramen en schitterde in de kleurige doeken en dassen, in de gouden oorslingers en halskettingen der feestvierende menigte, in de ramen der herbergen, waar de broodjes met hespe 1) en de tonnen schuimend bier op de klanten lagen te wachten.

Graaf Egmont had te Sottegem tusschen Brussel en Oudenaarde zijn kasteel, waarvan nog een deel aanwezig is. Men noemt het „t slot van den prins” en wijst nog de brug, waar volgens de overlevering Sabina van Beieren in diepen rouw geknield lag, toen het lijk van haar gemaal hier uit Brussel aankwam.

Eeuwen bleef de grafkelder verdoken. In den Franschen tijd werd de kerk van Sottegem verbouwd en toen ontdekte men 't gewelf met de kisten. In het stuk, dat van die gebeurtenis opgemaakt werd, leest men over „le citoyen Egmont”.

Graaf Hoorne rust te Weert.

* * *
't Was tijd geworden om naar den trein te gaan. Een kwartier later wandelde ik door de heerlijke velden naar den Geuzenhoek van Maria-Hoorebeke, zoo geheeten, omdat daar, te midden van een uitsluitend R. C. bevolking, nog een twee honderd afstammelingen der hervormden uit de zestiende eeuw wonen. In dezelfde omgeving kent men ook nog het Geuzenbosch en 't oud kerkje van Etichove, weinig meer dan een boerenkamer, waar we op den preekstoel een Bijbel uit de roerige dagen van Karel V zagen. 't Kan wel niet anders of dien dag vertoefden mijn gedachten veel in den bewegten hervormingstijd.

En toen lag Vlaanderen daar zoo vreedzaam en schoon. De velden prijken met hun weelde van oogsten, 't gouden graan vonkte in de zon en de roode bellekens van de klaver staken vriendelijk af tegen het teere groen. De hoppe geurde over heuvels en dalen. De vogels schetterden in boomen en hagen, de molens schenen zeggend een kruis over 't gelukkig oord te slaan en uit Oudenaarde's fijnen toren vielen zilveren beiaardklanken.

Kort daarna dreunden de wegen van 't gedaver der Duitsche soldaten-laarzen en 't geschok der oorlogs-wagens en kanonnen. Een eidelooze rij van troepen trok heuvel op en af naar Frankrijk. En voor vele jonge mannen was het als een doodmarsch door dat rijke, mooie Vlaanderenland.

Ze gingen, maar keerden niet meer terug...

En Vlaanderen zelf is een slagveld of een basis van groote legers... en ellende waart er rond... De torens zwijgen, de molens liggen stil als in een kruis van rouwe... en het volk zucht en weent, maar houdt zich kloek. A. HANS.

Wilde dieren, die ik gekend heb

21)

DOOR E. THOMPSON SETON.

DE DRAVENDE MUSTANG.

II.

HET was in December 1893. Ik was pas in die streek aangekomen en begaf mij met een kar op weg van de boerderij aan de Pinavetitas naar de Canadeesche Rivier. Toen ik op 't punt stond te vertrekken, was Foster's laatste opmerking: „En als je soms kans ziet op dat ellendige zwarte Prairiepaard te mikken, schiet hem dan vooral dadelijk neer.”

Dit was de eerste keer, dat ik over hem hoorde spreken, en terwijl wij voortreden, hoorde ik van Burns, mijn gids, het verhaal zooals ik 't hier gedaan heb. Ik was erg verlangend dat beroemde paard te zien, en was niet weinig teleurgesteld den tweeden dag toen wij op de prairie aan de Antilooop bronnen kwamen en er geen spoor van den „Draver” of van zijn troep te zien was.

Maar den volgenden dag, toen wij de Alamosa Arroyo overtrokken, en wij de golvende prairie weer opklommen, liet Jack Burns, die voor mij uit liep, zich plotseling plat op den nek van zijn paard vallen, draaide zich om naar mij, die op de kar zat, en zeide:

„Krijg je geweer, daar heb je dien hengst”.

Ik greep mijn geweer en haastte mij vooruit om over den rand van de prairie te kijken. In het dal onder mij stond een heele troep paarden, en aan 't eene eind er van bevond zich de groote zwarte Mustang. Hij had iets van 't geluid van onze nadering gehoord, en was op gevaar bedacht. Daar stond hij, met zijn hoofd en staart recht, opengespalkte neusgaten, een toonbeeld van een volmaakt en prachtig paard, zóó edel, als geen ander dier, dat ooit over de vlakte zwierf, en het idee alleen al om dat prachtige dier tot een lijk te maken was verschrikkelijk. Niettegenstaande Jack's aanmaning „om gauw te schieten”, wachtte ik even, en wierp het hek open, waarop hij, als altijd voortvarend en haastig, vloekte over mijn langzaamheid en snauwde „Geef dat geweer!”, en terwijl hij er naar greep lichtte ik de tromp de hoogte in, en op het zelfde oogenblik ging het schot af.

Onmiddellijk was de troep één en al alarm, de groote zwarte leider snoof en hinnikte, en vloog in 't rond. De merries gingen dicht op elkaar loopen en renden allemaal weg met een gekletter van hoeven en in een stofwolk.

De hengst draafde nu aan dezen kant en dan weer aan den anderen, en hield ze alle in 't oog en leidde en dreef ze ver weg. Zoolang ik maar kon, bleef ik ze nakijken, en geen één keer hield hij op met draven.

Jack uitte vele verwenschingen tegen mij en mijn geweer en tegen dien hengst, maar ik had genoten van de sterkte en pracht van het dier, en niet voor alle merries van zijn groep zou ik zijn glanzende huid hebben willen bederven.

III.

Er zijn verscheidene manieren om wilde dieren te vangen. Een ervan is om een kogel zoo te schuren langs den nek van het

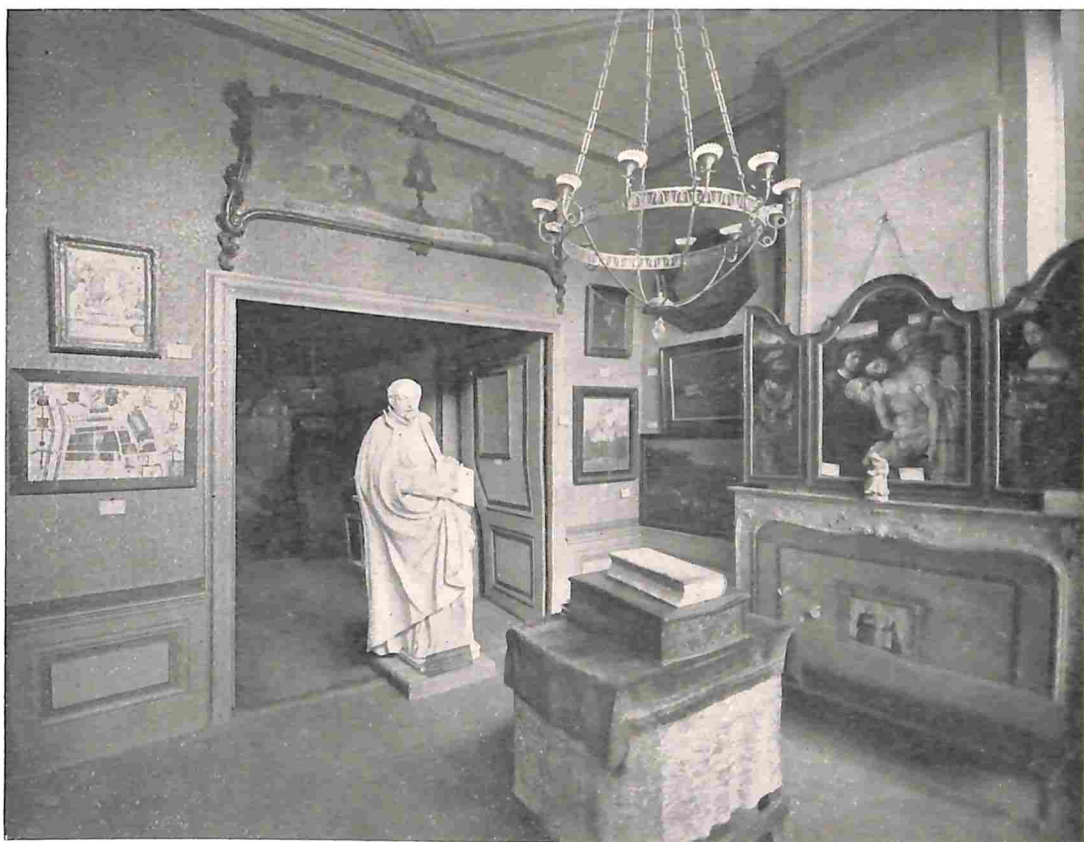

Foto C. Steenbergh.

HET MUSEUM „AMSTELKRING.”

DE VOORKAMER MET (RECHTS) TRIPTIEK, VOORSTELLEND DE KRUISAFNEMING, DOOR JOOST VAN CLEEF (1500—1536). HET MARMEREN BEELD STELT IGNATIUS VAN LOYOLA VOOR.

dier dat het lang genoeg verdoofd is om gebonden te worden.

„Zeker, ik heb wel honderd nekken zien breken, als dat geprobeerd werd, maar ik heb nog nooit een mustang op die manier zien vangen, was de critische opmerking van Jo.

Soms, als de ligging van 't land er gunstig voor is, kan de troep in een omheining gedreven worden; soms kan hij met buitengewoon goede paarden, ingehaald worden, maar de gewoonste manier, hoe vreemd die ook moge schijnen, is hem loopend te vangen.

De roem van den hengst, die nooit in galop sloeg, verspreidde zich. Merkwaardige verhalen deden de ronde over zijn gang, zijn snelheid en zijn adem, en toen de oude Montgomery, wiens merk voor zijn vee een driehoek met een streep er onder was, opeens in de tegenwoordigheid van getuigen in Well's Hotel te Clayton voor den dag kwam met het aanbod van duizend dollars contant voor hem die het dier veilig in een goederenwagon kon bezorgen, (als die verhalen tenminste waar zijn) waren wel een dozijn jonge Cowboys bereid om een gooi naar die belooning te doen, zoodra hun tegenwoordige contracten afgelopen zouden zijn. Maar de wilde Jo had reeds lang een oogje op dat paard gehad, er was geen tijd te verliezen, en dus zonder zich te storen aan contracten, was hij den geheelen nacht in de weer om de noodige uitrusting voor die expeditie gereed te maken. Door zich nog meer in de schulden te steken en voor den zooveelsten keer een beroep te doen op de weldadigheid van zijn vrienden, kreeg hij een uitrusting bij elkaar, die bestond uit twintig goede rijpaarden, een keukenwagen, en voedsel voor twee weken voor drie man, hij, zijn vriend Charley, en de kok.

Toen begaven zij zich op weg, vast van plan het wonderbaarlijk vlotte paard te vangen. Den derden dag kwamen ze bij de Antiloop bronnen aan, en daar 't ongeveer midden op den dag was, waren zij niets verbaasd om den zwarten draver te zien aankomen gevolgd door zijn heelen troep om te drinken. Jo verschool zich tot de paarden allemaal gedronken hadden, want een paard dat dorst heeft kan altijd beter loopen, dan een dat net gedronken heeft.

Jo reed toen rustig vooruit. Op een afstand van een halven mijl merkte de Draver, dat er onraad was, en leidde zijn troep uit 't gezicht over de met gras bedekte vlakte in zuid-oostelijke richting. Jo volgde in galop tot hij ze weer in 't oog kreeg; toen kwam hij terug en beval den kok, die tegelijkertijd mende, naar Alamosa Arroyo in het Zuiden te gaan. Toen reed hij weer weg naar 't Zuid-oosten, de mustangs achterna. Na een mijl of wat kreeg hij ze weer in 't zicht en liet zijn paard stapvoets loopen tot hij ze zoo dicht genaderd had, dat zij weer onraad vermoedden en op de vlucht sloegen naar het zuiden. Een uur stappen, niet langs hun spoor, maar telkens afsnijdend naar de plaats waar zij komen moesten, bracht Jo weer in hun nabijheid. Weer liep hij rustig op den troep af, en weer werden ze opgeschrikt en sloegen ze op de vlucht. Zoo brachten zij den middag door, maar ze dwaalden hoe langer hoe meer naar het zuiden af, zoodat, toen de zon laag aan den horizon stond, zij zich, zooals Jo wel verwacht had, niet ver van Alamosa Arroyo bevonden. Jo was nu weer vlak bij ze in de buurt, en na ze opgejaagd te hebben reed hij naar den vrachtwagen toe, terwijl zijn metgezel, die tot nog toe zich niet erg ingespannen had, de langzame achtervolging over nam op een versch paard.

Na het avondeten werd de wagen naar de bovenste doorwaadbare plaats van de Alamosa gereden, zooals afgesproken was, en de kok bleef daar dien nacht kampeeren.

Ondertusschen volgde Charley den troep. Zij hadden niet zoo hard gerend als eerst, want hun achtervolger deed geen poging om ze aan te vallen, en zij raakten aan zijn gezelschap gewend. Toen de duisternis inviel, waren zij nog gemakkelijker te onderscheiden door dat er een sneeuw witte merrie in den troep was. De even wassende maan aan den hemel hielp ook nog, en er op vertrouwend, dat zijn paard den weg wel zou vinden, liet Charley het rustig den troep achterna loopen, waar die spookachtig witte merrie bovenuit glansde totdat zij in de duisternis verdwenen waren.

Hij steeg toen af, ontzadelde zijn paard, bond het vast, en sliep toen spoedig in zijn deken gerold in.

Bij het krieken van den dag was hij op, en op een halven mijl afstand ontdekte hij den troep; dank zij de witte merrie. Toen hij naderde, spoorde de Draver door een schel gehinnik den troep tot vluchten aan. Op de eerste hoogvlakte bleven zij echter staan en keken om om te zien wie die onvermoede achtervolger toch was en wat hij van hen hebben moest. Eén oogeblik bleven zij daar staan, scherp afgeteekend tegen de lucht, en toen, overtuigd dat hij alles wist wat hij maar weten kon, rende die zwarte

metoor weer weg met wapperende manen, rustig en gelijkmatig de merries voorafgaand, die hem volgden.

Weg liepen ze weer, nu met een groote bocht naar 't Westen, en toen 't zelfde spelletje verscheidene keeren herhaald was — vluchten, volgen, en inhalen en dan weer vluchten, gingen zij tegen twaalf uur de oude Apachen-uitkijktoren, Buffalo Bluff voorbij. Hier stond Jo op de wacht. Een lange dunne rookkolom deed Charley begrijpen, dat hij naar de kampeerplaats toe moest komen, en hij antwoordde, door een zakspiegeltje in de zon te laten glinsteren.

Daar kwam Jo op een versch paard aanrijden en nam de jacht over, en Charley ging terug naar het kamp om te eten en te rusten en dan verder den stroom op te gaan.

Dien geheelen dag volgde Jo den troep en slaagde er in hem zóó voor zich uit te drijven, dat hij een grooter omweg maakte, terwijl de wagen in een rechte lijn voortging. Bij zonsondergang kwam hij aan Verde Crossing, en daar stond Charley met een versch paard en voedsel, en Jo ging voort op dezelfde bedaarde, vastberaden manier. Ook dien heelen avond bleef hij den troep volgen en een heel stuk van den nacht, want de wilde kudde begon nu eenigszins gewend te raken aan de tegenwoordigheid van onschadelijke vreemdelingen, en liet zich gemakkelijker volgen; bovendien raakten zij uitgeput door het voortdurend draven. Zij waren niet langer in een streek, waar goed gras te vinden was, en werden niet, zooals de paarden, die hen achtervolgden, met haver gevoerd, en boven alles begonnen zij de voortdurende zenuwachtige spanning te voelen. Zij verloren er hun eetlust door, en kregen ergens dorst. Zij mochten, en werden zelfs zooveel dat maar kon, aangemoedigd om veel te drinken, wanneer ze er maar kans toe zagen. Het effect van groote hoeveelheden water op een dravend dier is algemeen bekend — de ledematen worden er stijf van en de dieren worden kortademiger. Jo weerhield zijn eigen paard zorgvuldig van zulke buitensporigheden en zoowel hij als zijn paard waren nog heelemaal frisch, toen zij dien nacht kampeerden op het spoor van de uitgeputte mustangs.

Bij het aanbreken van den dag vond hij ze gemakkelijk vlak in de buurt, en hoewel zij eerst wegrenden, duurde 't niet lang voor ze stapvoets verder gingen. Het leek wel of de strijd nu bijna gewonnen was, want de voornaamste moeilijkheid in het achtervolgen ligt in de kudde de eerste twee of drie dagen op 't spoor te blijven, wanneer zij nog frisch zijn.

Dien geheelen morgen bleef Jo in 't zicht, zelfs vlak bij den troep. Om zoowat tien uur loste Charley hem af bij José Peak en dien dag liepen de mustangs slechts zoowat een kwart mijl voor hem uit, veel minder energiek dan den vorigen dag, en begaven zij zich weer in Noordelijke richting. 's Nachts werd Charley van een versch paard voorzien en volgde ze weer als van te voren.

Den volgenden dag liepen de mustangs met hun hoofden naar beneden, en niet-tegenstaande alle pogingen van den zwarten Draver, waren zij van tijd tot tijd hun achtervolger slechts een kleine honderd meter vóór.

De vierde en de vijfde dag gingen op dezelfde wijze voorbij, en nu was de troep bijna terug bij de Antiloop Bronnen. Tot zoo ver was alles gegaan zoo als verwacht was. De jacht was in een grooten kring gegaan, terwijl de wagen in een kleineren kring gevolgd was. De wilde troep was nu terug bij zijn beginpunt, geheel uitgeput; en de jagers waren terug, frisch, en op versche paarden. De kudde werd weerhouden te drinken tot laat in den middag, en toen naar de bron gedreven om zich tot berstens toe te verzadigen. Nu kregen de mannen met hun lasso's op hun met haver gevoerde paarden een prachtige kans om ze in te sluiten, want het plotselinge vele drinken werkte als 't ware verlamdend op de ademhaling en ledematen en het was nu gemakkelijk ze één voor één te binden.

Er was slechts één zwak punt in het programma, namelijk de zwarte Hengst, het doel van de jacht, scheen van ijzer te zijn, en zijn voortdurende kalme stappen waren toen snel en krachtig als op den ochtend, waarop de jacht begonnen was. Steeds verzamelde hij de kudde en spoorde ze door gehinnik en voorbeeld aan tot vluchten. Ze konden echter niet meer. De oude witte merrie, die van zooveel nut geweest was om ze 's avonds in 't oog te krijgen, was al uren geleden in elkaar gezakt. De half-bloed paarden verloren al hun angst voor de ruiters en de troep was dus duidelijk in Jo's macht. Maar het eene dier, waar de geheele jacht om te doen was, was even ver als altijd buiten zijn bereik.

Dit was een moeilijk geval. Jo's kameraden kenden hem goed, en 't zou ze niets verwonderd hebben als Jo in plotselinge woede getracht had den Hengst neer te schieten. Jo was dat echter heelemaal niet van plan.

(Wordt vervolgd.)

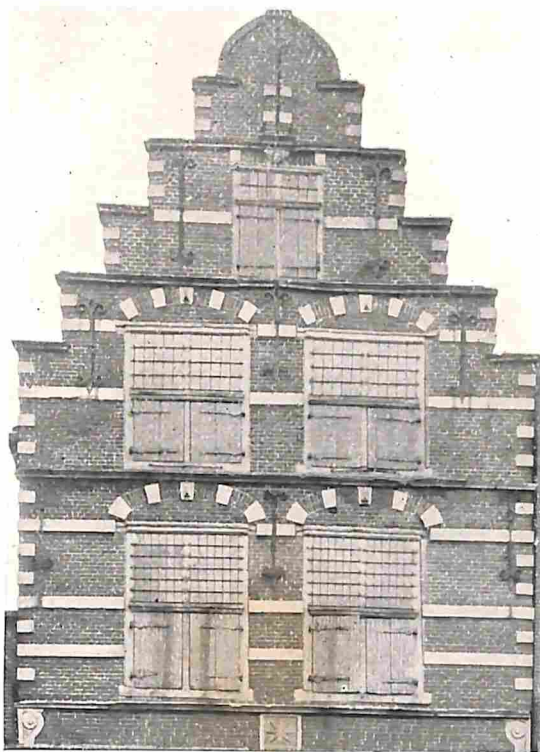

Foto C. Steenbergh.

**GEVELFRAGMENT AAN HET FNIIDSEN
TE ALKMAAR, DEN 8STE MEI L. L.
DOOR BRAND VERWOEST.**

De winkelpui was niet zeer mooi en in schrille tegenstelling met het bovenste gedeelte van den uit 1623 dagtekenenden gevel, dat door fraaie verhoudingen der onderdeelen en warme tinten het oog boeide. De ronde top was een verknooijing van later tijd.